

BUENOS AIRES, Plaza San Martín, 10. julija 1992. Dan po argentinskem državnem prazniku 9 de Julio pred spomenikom argentinskega osvoboditelja. Predsednik Slovenske krščanske demokracije in poslanec prof. Lojze Peterle v spremstvu pooblaščenca Ministrstva za zunanje zadeve Božidarja Finka in predsednika Zedinjene Slovenije prof. Tineta Vivoda po položitvi venca v spomin generala San Martína. *Foto: Marjan ŠUŠTERŠIČ*

duhovno

življenje

BUENOS AIRES

Slomškov dom, 23. aprila 1992. Predsednik ZS prof. Tine Vipotnik in predsednik Slomškovega doma Marjan Schiffrer pred dviganjem zastav ob začetku Slovenskega dne.

Foto: Marjan LOBODA

Prelat dr. Alojzij Starc v družbi Janeza Grilca, gosta iz Venezuele, in župnika Jožeta Škerbca pri slovesni sv. maši na začetku Slovenskega dne.

Nastop ramaške folklorne skupine.

POT IZ RAZVALIN

MARKO KREMŽAR

odločitve takratnih generacij predvsem pod kvalitativnim vidikom ter v kronološkem zaporedju. Pojmi, kot so „naprednost“, „reakcionarnost“ ali „nazadnjaštvo“, spadajo v propagandne arhive.

Zato revolucij ne bi smeli presojeti po njihovih virih niti po geslih, s katerimi so pognale ljudstva v boj, pa tudi ne pod vplivom družbenih struktur, ki so jih vzpostavile po zmagi. Celo po večji ali manjši krvoločnosti revolucionarjev jih ne bi smeli ocenjevati. Končni vidik za presojo revolucij naj bi bil, ali so bile sposobne uresničiti svoj program in s tem opravičiti svoj smisel in ceno. Ali je prevrat res zmožen v bistvu izboljšati človeka? In če je to prezahtevno, ali je vsaj sposoben privabiti iz človeka tisto skrito plemenitost, katero nosi vsakdo v sebi in kj naj bi mu jo prejšnji nepopolni sistemi okrnili?

Če revolucije tega ne zmorejo, so imeli prav vsi, ki so se jim kdajkoli uprli, bodisi z besedo ali z dejanjem. Taki ljudje zaslužijo priznanje, kajti pravočasno so opazili tragično praznino revolucionarne zagnanosti. Nobena taktična napaka, storjena v tem boju, jim ne more vzeti zasluge, da so hoteli obvarovati družbo pred nesrečnimi in dolgotrajnimi posledicami revolucionarne utopije.

Tudi v našem primeru so komunistični revolucionarji obljubljali, da bodo spremenili, izboljšali značaj slovenskega človeka. Težko je priti do dna vsem vzrokom ter izhodiščem revolucionarnega poloma, a rezultati so razvidni. Je danes med Slovenci več narodne zavesti kot nekoč? Je danes več pripravljenosti na žrtve za domovino kot nekoč? Je več odgovornosti pri delu? Se je povečal smisel za kvaliteto dela in življenja? Je več toplote v človeških odnosih? Se je razširilo spoštovanje življenja? Se je mar povečala solidarnost med ljudmi, so se okrepile družinske vezi? Se je zaostri la miselna zmožnost posameznikov; ali pa — kot je bilo večkrat slišati — se je res poglobila religioznost?

Tiranija je trajala skoraj pol stoletja, vendar ne toliko, da bi bile sledi prejšnjega življenja, z vsemi pomanjkljivostmi in vrtilinami, popolnoma uničene. Še so zapiski in priče, ki omogočajo vsakemu, kdor bi hotel, izčrpno primerjati slovenski značaj pred revolucijo in zdaj. Pri tem se vsiljuje vprašanje, kako je mogla „proletarska revolucija“ povzročiti v razmeroma kratkem času tako

o razširjenem mišljenju naj bi bila vsaka zmagovita vojna in vsaka še tako nasilna revolucija korak na poti k napredku in zato konec koncev vendarle nekaj pozitivnega. To ni res. Malokdaj pomislirno, da je v zgodovini vsak korak neizbežno usmerjen nekam naprej. Vprašanje je je kam? Kdor trezno presoja dejanja preteklosti, mora upoštevati

notranje obubožano, a hkrati tako patetično meščansko družbo? Ali ne morda, ker je v resnici črpala svoj srd iz zavisti in ni verjela v vrednote, katere je oznanjala in z njimi zavajala ljudstvo?

* *

Gesla revolucije so vedno idealna in zahtevajo neomajno vero od vsega prebivalstva. Kdor ne verjame, je „reakcionar“ ali „izdajalec“ ali kaj podobnega, kar opraviči njegovo naglo odstranitev. A že veliko prej so ista gesla pripomogla, da so si bodoči revolucionarji pridobili nad vrednotami, ki se skrivajo za gesli, praktičen monopol. Kdor jih ponavlja sicer z istim prepričanjem, a v manj kričečem tonu, ni pravi. Tak človek je sumljiv in zato ga „ljudstvo“ izloči.

Tako se zgodi, da so med revolucionarji najuspešnejši prav skrajnejši. Narodnjaki in demokrati imajo navadno pomisleke do oboroženih posegov, kar daje prednost takim, ki imajo manj družbenega posluha ali manj ljubezni do svojega naroda.

Ljudje, ki niso po prepričanju ali po vzgoji revolucionarji, se težko odločajo za oborožen odpor pred nasiljem. Njihovo vrednotenje življenja predstavlja omejitve, ki je revolucionar ne pozna; prav isto vrednotenje pa je tudi nagib, da se končno nasilju upro in sprejmejo boj požrtvovalno in pogumno, ne glede na možnosti izida. Zavedajo se, da spopada niso iskali in da sprejemajo pravila igre, ki jim je bila vsiljena.

In kakšna pravila igre bi si izbrali sami? Kaj nam preostaja nasproti mitu revolucije, kadar opazimo, da je družba bolna in da potrebuje temeljitih sprememb? Zdi se, da le prozaično področje političnega delovanja. To pa bi moralo biti povezano s pojavom spreobrnjenja, če hoče biti uspešno.

* *

O spreobrnjenju lahko govorimo le, kadar smo že bili naravnani v neko smer, katero pa smo spoznali za napačno ali manj dobro ter se zato odločamo za drugo. Odpovedati se moramo nečemu, preden sledimo novemu spoznanju. Temu, kar je v vsakdanjem življenju tako samoumevno, bi se na področju moralnih odločitev vsi kaj radi ognili.

Propad komunizma in katoličani

JURE VOMBERGAR

Politični komentatorji v zahodnem svetu zelo pogosto prikazujejo kot vzrok za propad komunizma v Vzhodni Evropi „komplot“ med papežem Janezom Pavlom II. in severnoameriškim predsednikom Reaganom. Tako trdi časnikar Carl Bernstein v reviji *Time*. Torej naj bi vzrok propada komunističnega sistema ne bil v njem samem, v bistvu protinaravnem in nečloveškem sistemu, ampak v koordinirani psihološki in propagandni akciji Vatikana in ZDA, „sveti aliansi“ ali tajni zaroti, ki je bila pač močnejša kot komunistična: Cerkev naj bi pridobila na svojo stran najprej Jaruzelskega, potem še Gorbačova in komunistični režimi so pričeli padati kot domine. Papež je takoj zanikal obstoj takega tajnega dogovora.

A ta argument je takoj pograbil ves propagandni aparat v nekdanjem komunističnem svetu. Bivši partijci se ne čutijo nič krive, ni opaziti nobene skesanosti; največ, kar so pripravljene priznati, je to, da so se v nekaterih stvareh zmotili, predvsem na gospodarskem področju.

Od vsega početka procesa raz-

krajanja in končnega propada komunizma je bilo jasno, da (bivši) komunisti tega ne bodo kar mirno sprejeli in da se bodo na neki način maščevali katoliški Cerkvi, ki je že od začetka obsojala komunizem kot v bistvu zlo ideologijo in napovedovala njen slejkoprejšnji konec. Atentat na papeža je bil le eno od vidnih sovražnih dejanj. Danes pa prisostvujemo splošni propagandni akciji v vsem bivšem komunističnem bloku proti katoličanom, ki na svobodnih volitvah dobivajo večino glasov in stopajo na vidna mesta v javnem življenju.

Odnos bivših komunistov do katoličanov bi mogli izraziti takole: „Če smo že mi propadli, bomo vse storili, da tudi vam onemogočimo vsako politično delovanje.“ Mržnja in škodoželjnost gresta tako daleč, da jim je vseeno, če ves narod trpi in gre v pogubo. Pri tem jih ne moti niti to, da sami utrpijo škodo, da le „klerikalci“ trpijo. Žalostno je, da so za tako razmerje pridobili tudi mnoge socialdemokrate in liberalce ter ustvarili izrazito protikatoliški levičarski blok. To se godi danes v Sloveniji kakor povsod v bivših ko-

munističnih deželah.

Slovenski katoliški politiki naj si ne delajo utvar, da bi s svojo pripravljenostjo na sodelovanje z levičarskim blokom mogli kaj pozitivnega doseči v dobro svojega naroda. Dogodki zadnjih mesecev v Sloveniji kažejo, da je skupna akcija nove leve osredotočena na blokiranje, onemogočanje, metanje polen pod noge prav vsemu, za kar si prizadevajo katoliški politiki. Sodelovali so s katoličani le v toliko, da so jih izrabili za dosego samostojnosti in mednarodnega priznanja, sedaj pa naj se obrišejo pod nosom. Zmanevri-

Spreobrnjenje niti v naravnem redu ni mogoče, če se prej ne odpovemo zgrešeni smeri pa tudi razlogom, zaradi katerih smo se prej odločili zanjo. Kdor je javno deloval v napačni smeri, mora tudi javno pokazati svoje novo spoznanje, in — če je treba — svoje spreobrnjenje k novim vrednotam tudi javno utemeljiti. Kdor je javno delal krivico, jo mora po svojih močeh javno popraviti, kdor je javno lagal, mora javno povedati resnico, kdor se je motil in zmoto učil, ne more sanjati o skritem spreobrnjenju.

Motijo se tisti, ki bi radi stvari poenostavili in ves pretekli nered nekako pometli pod preprogo in na ta način prepričevali sebe in druge, da je zdaj vse v redu. Čeprav je krivda vedno osebna in ne more biti govora o kolektivnih krivdah, pa vendarle opozarja psiholog Frankl, da ni redek občutek kolektivne krivde. Ta nastopi, kadar neka skupnost, lahko tudi ves narod, skuša „potlačiti spomin na nekaj, kar se je zgodilo“. Zato je „ohranjanje preteklosti v skupni zavesti“ pogoj, da ne pade družba vedno znova v iste napake. Je pa mogoče občutek kolektivne obremenjenosti tudi umetno ustvariti s sistematičnim potvarjanjem preteklosti in s totalitar-

nim usmerjanjem javnega mnenja. Študijski primer za to lahko najdemo prav v neposredni slovenski preteklosti. Po dosegu totalitarne oblasti in deloma že med revolucijo je komunistična partija s svojim propagandnim aparatom ustvarjala med katoliškim občestvom „občutek krivde“, ki je končno prišel do paradoksa, da naj bi se kristjani čutili krive, ne ker bi napačno učili, živeli ali delali, marveč ker se niso pustili brez odpora voditi ali pobiti komunistom.

Splošna pozaba ali potvorba resničnih dejanj je od nekdanj poznana kot človeka nevredno „beljenje grobov“. Slovenske zgodovinske tehtnice, na primer, ni mogoče spraviti spet v ravnovesje, rekoč, naj kar vsi lepo priznajo, da so delali nápak, da so bili enako krivi eni in drugi, pa bo tako zgodovina potolažena, resnici zadoščeno in narodna sprava lepo pod streho. Čeprav je res, da potrebujemo vsi ljudje spreobrnjenja, ne gre pri tem za nikak splošni obrazec ali masovno formulo, temveč za osebno zavrnitev tistega, kar spoznamo za napačno v naši preteklosti, pa tudi za utrditev tega, kar je bilo prav. Napačno naj bi skušali popraviti z zadostitvijo, pravilno pa v duhu ponižnosti potrditi s pričevanjem. ●

Zaustaviti zaustavljanje

ANTON STRES

Res je v demokraciji zamenjava vlade sorazmerno običajen dogodek. Vendar je vse odvisno od tega, za kakšno spremembo gre. Če gre za spremembo celotne politične usmeritve, se to zgodi na volitvah. Pri nas pa se je zgodilo nekaj posebnega. Do politično drugače usmerjene vlade je prišlo, ne da bi povprašali volilce. Saj jih tudi zadnjih petinštirideset let niso resno spraševali. Kar se je zgodilo, jasno opozarja, da še nismo povsem demokratsko urejena država. Organizatorjem prevrata pravila parlamentarne demokracije še niso jasna.

Pod novo vlado bomo imeli vtis, da boljše živimo, ne glede na to, kako nam bo v resnici šlo. Sredstva obveščanja nam namreč ne bodo več dopovedovala, kako nam gre slabo. Ne bo več jutranjih pozdravov: Dobro jutro, revščina! Vse bo lepše, verjetno tudi zato, ker v vladi ni več javno razglašanih kristjanov.

Toda zadeva je tudi resna. Koalicija strank je v grobem počila po šivu, ki je po-

za današnjo politično krizo. „V Sloveniji je odnos med Cerkvijo in politiko še zelo obremenjen s preteklostjo. Z ene strani še obstajajo travme zaradi pretesne povezanosti Cerkve in klerikalne stranke pred drugo svetovno vojno,“ smo brali pred kratkim.

Danes ni nobene navzočnosti Cerkve v političnem delovanju in organizaciji. Pa je zato kaj boljše? ●

vezovalo krščansko usmerjene stranke z drugimi. To je zaskrbljujoče. Še pred časom smo bili nekateri trdno prepričani, da ne bo prišlo do prehudih političnih razkolov med verujočimi in neverujočimi. Potem pa so se začela oglašati svariila pred kristjani, krepilo se je nezaupanje do Cerkve. Stara nestrpnost do vere in Cerkve je spet izbruhnila na dan. Seveda je vse skupaj zavito v boj proti domnevemu klerikalizmu, o katerem vedno manj vemo, kaj naj bi to bilo. Zdi se, da krščansko usmerjeno javno delovanje nikakor ne more obveljati kot eden izmed normalnih in legitimnih pojavov, ne glede na to, ali se kaže z njim strinjati ali ne. Javnost še ne prenese krščanske drugačnosti.

Po zadnjih volitvah je predsednik parlamenta rekel, da se je državljanska vojna končala. Očitno pa se še ni končala ideološka vojna. Razvnela se je že z gonjo proti kulturnemu ministru, ker je izrekel geslo „Ora et labora“ (Moli in delaj), čeprav je iz njega zrasla Evropa. Lani jeseni se je začela velika ofenziva proti domnevemu klerikalizmu. Proti koncu leta je sledila gonja proti predsedniku vlade, ki bi — čeprav je ta vlada popeljala Slovenijo v samostojnost — moral celo obveljati za najbolj negativno osebnost leta. Odpor do kristjanov se je razplamtel ob vprašanju o splavu, vrhunec pa je dosegel s klicem: „Zaustavite desnico!“

Ta nerazodni odpor do kristjanov v javnosti je posledica polstoletne komunistične propagande, po kateri Cerkev in krščanstvo nimata kaj početi zunaj cerkvenih zidov. V javnosti je imela monopol partija.

rali so dano situacijo, da so znova prišli na oblast, tokrat navidez legalno, čeprav že mnogi vidijo v tem državni udar ali puč. Če in kdaj bodo naslednje svobodne volitve, bomo še videli.

Katoličanom zanikajo ne samo zmožnosti za vodstvo vlade, ampak sploh pristojnost za delovanje v javnosti. Kar imajo povsod v zahodnem svetu za normalno in legitimno, imenujejo klerikalizem in ga enačijo s totalitarizmom. Pa ne samo to. Josip Vidmar, ideolog protikatoliškega liberalizma in sopotnik komunistov, je že pred mnogimi leti zanikal sposobnost kristjanov, da bi mogli biti umetniki ali kakorkoli upoštevanja vredni pisatelji in pesniki. Kasneje je zanikal celo smisel življenju in bitju svojim političnim nasprotnikom: „Ali je mogoče žrtve obeh taborov enačiti? (...) Ali smemo tako enačiti človeške stvari, pa četudi gre za kri in žrtve našega življa? Ni lahko reči, da tega ne smemo, kajti to se navse-zadnje pravi zanikati smisel življenju in bitju mnogim in mnogim ljudem. In vendar — ne smemo drugače. Zakaj to bi pomenilo konec vsakega vrednotenja, vsake dolžnosti in vsake odgovornosti. In tega resnično ne smemo ne priznati ne sprejeti.“

V luči takega mišljenja šele moremo razumeti sicer nam nerazumljivo povsem odklonilno stališče levičarskega bloka nasproti katoličanom. Od tistih, ki odrekaajo smisel našemu žitju in bitju, ne pričakujemo, da nas bodo upoštevali kot enakovredne partnerje ali tekmece. Zato zvenijo zelo inoporn ali tekmece. Zato zvenijo zelo inoporna tolika samoobtoževanja, ki jih je tuna današnji katoliški tisk v Sloveniji, poln današnji katoliški tisk v Sloveniji, kot da je v domnevnih grehah katoliškega tabora v preteklosti iskati vzrok

KJE JE KAJ

Pot iz razvalin - Marko Kremžar	193
Propad komunizma in katoličani - Jure Vombergar	194
Zaustaviti zaustavljanje - Anton Stres	195
Je nekaj gnilega v deželi Danski	196
Namen Apostolata molitve	196
Telefon z nebeško številko - Vladimir Kos	196
Glavni svetniki v avgustu	197
Kaj pomeni Marijino vnebovzetje zanj in za nas? - France Oražem	198
Posvetitve Mariji	199
Uvod v Janezov evangelij - France Rozman	200
Marijino vnebovzetje - Stanko Janežič	200
Dan že zapira oči - Ksaver Meško	200

Ljubezen in spoved - Štefan Steiner	201
Kaj je pohujšanje in kakšen greh je to? - Štefan Steiner	203
Molitve v Jezusovem imenu - Janko Koncilja	205
Pogled na vsakdanost - Kaj naj storimo kot člani Cerkve? A. Q. - M. K.	206
Razširjenost sekt in naš odnos do njih - Lojze Kukovica	206
Cerkev in izseljensko vprašanje - Alojzij Starc	209
Prošnja - Joža Lovrenčič	209
Kakšna zakonca sva? Vital Vider	212
Pismo slovenski mladini - Alojzij Šuštar	213

Važna obletnica za zdomstvo - Tone Brulc	214
Pismo domovini - Branko Štancar	215
Tiho pete litanije - Vladimir Kos	217
Junijska legenda - Tone Brulc	217
Avtomobilska „nezdoga“ izpred let - Jure Vombergar	218
Iz Slovenije	218
Odpusti mi, Nataša! - Sergej Kurdakov	219
Pisali so nam	219
Z bodočo žico ograjena Ljubljana - Pavlina Dobovšek	220
Devet let v rdečem raju - Vera Remec Debeljakova	221
Iz Slovenije	223
Iz naše kronike	223
Angleži odločneje proti kanjenju	223
Malo za šalo-Uvoženo iz Slovenije	224

Je nekaj gnilega

v deželi danski

Naša luč 1992/6

Ta stavek iz Shakespeareovega Hamleta dokaj točno prikazuje občutje v današnjem slovenskem prostoru. Neodvisna in demokratična Slovenija je zastrupljena z ostanki petinštiridesetletnega enoumja politično, miselno in moralno. Stari kadri slejkoprej zasedajo vsa odločilna področja: sredstva javnega obveščanja, finance, gospodarstvo, šolstvo, del skupščine, po zadnjem udaru so prevzeli še vlado.

Ko je pred dvema letoma postal Peterle predsednik slovenske vlade, bi moral v prvih dveh tednih zamenjati vplivne rdeče strukture. Seveda je vprašanje, ali je bilo to sploh mogoče. Ali je imel na voljo druge kadre, saj je prejšnje enoumje usposabljal za vodilna mesta samo svoje ljudi. Sedaj so ti ljudje zamenjali njega.

Da ni šlo pri vseh treh nezaupnicah Peterletovi vladi predvsem za zamenjavo dozdevno nesposobne gospodarske ekipe s sposobno, je jasno iz muzike, ki je vse tri poskuse

Ta je sedaj sicer svoj monopol izgubila, ostalo pa je še prepričanje, da krščanstvo ne sodi v javnost. Če se je v preteklem obdobju komunistom kaj posrečilo, se jim je posrečilo o tem prepričati določene ljudi, posebno pa vzgojiti oblikovalce javnega mnenja. Kristjani so zanje nekakšne predpotopne živali, ki v sodobno, „razsvetljeno“ javnost ne sodijo. Ta predsodek proti kristjanom je tudi pri sedANJI zamenjavi vlade igral pomembno vlogo. Verniki smo na to že navajeni. Pol stoletja smo bili drugorazredni. Vemo, da predsodkov ni mogoče spremeniti čez noč, tudi v dveh letih ne. Zato nas vse to ne sme zapreti vase, v zamero, v kakšno novo frustracijo. Nobena prizadetost ni na mestu, še manj zagrenjenost. Pač pa potrpljenje. Manj obremenjeni bodo šele prihodnji rodovi. Vendar nočem reči, naj se s tem sprijaznimo. Ne gre namreč samo za katoličane. Slovenija bo demokratična, ko ne bo nihče nikogar „zaustavljal“. Vsaka stranka, ki je privolila na demokratično igro in spoštuje človekove pravice, je legitimna in je nima nihče pravice „zaustavljati“. Svobodni bomo, ko bomo pustili biti drugemu to, kar je — tudi če ni čisto po našem okusu. Brez tega ni demokracije.

glasno spremljala. Šlo je za svetovni nazor. Prvo violino v tem orkestru je igrala Demokratska stranka (oba Hribarjeva, Rupel, Bavčar), ki se ima za slovensko intelektualno smetano, ki si poleg tega čezmerno lasti zasluge za slovensko pomlad in ki je do kristjanov nestrpna. Gre za preživelo obliko liberalizma najslabše sorte. Iz ozadja kajpada pri tem vneto pomagajo prenovitelji.

Pred kratkim je v pogovoru na TV nekdo zahteval moralni Nürnberg na Slovenskem: treba bi bilo ugotoviti, kdo je kdo na Slovenskem oziroma kaj je kdo tam bil med zadnjo vojno in vsa leta po njej. Sodišče bi moralo odkriti krivdo vseh krivih. Lahko bi jih potem takoj pomilostilo, a slovenski narod ima pravico poznati svoje sinove in hčere.

To bi bilo treba storiti, ker se narodne rane ne bodo nikdar zaceli-

NAMEN APOSTOLATA MOLITVE

Splošni: Da Evropa odkrije svoje lastne krščanske korenine in se odpre problemom vsega sveta.

Misijonski: Da bi se v deželah s starim krščanskim izročilom ponovno porodila misijonska skrb in polet.

Slovenski: Da bi mladi v skrivnosti Marijinega vnebovzeta začutili več veselja do življenja.

le, če ne bodo prej očiščene, pa tudi zato, da ne bo mogoče bivšim krivcem več ribariti v kalnem: danes se namreč bivši najbolj vplivni zatiralci delajo za največje demokrate.

Sodišče bi moralo tudi od vseh, ki so bili v preteklem totalitarizmu pri oblasti aktivno udeleženi, zahtevati, da se v demokratični Sloveniji umaknejo v zasebnost.

Okna je treba odpreti in slovenski prostor končno prezračiti, da se v njem ne zadušimo.

Telefon z nebeško številko

VLADIMIR KOS

Ni meje ni, kjer vigred v mrč odide,
poletje komaj slišno zašumi.
Le naši reki lica zagorijo;
spod streh se mucke vzpno na topli zid.

Oblakov barke, z déžjem obložene,
se letos komaj kam pomikajo.
A mi bi radi, da bi šle na pólja,
kjer riž živi, bolan in bledih ven.

V medeljsko lopi halji Računalnik
na steklo piše vsak procent dežjá.
In vsakič ustnice mu dejo „Amen!“
Kot da je svet nespremenljiv postal.

A vem za telefon z Nebes številko:
roké ko sklenem, vanj se vključi tok.
V Nebesih nadzorujejo vse vzroke —
za riž bom prosil, s sočnih, zdravih bilk.

Opomba: nebeška številka je 14.16.13.10.21.06.23. Če ne verjameš, poglej našo abecedo: številke se nanašajo na njene črke!

Glavni svetniki v avgustu

1. avgust: Sv. Alfonz Marija Ligvorij, škof in cerkveni učitelj

Sv. Alfonz Ligvorij (1697-1787) iz Neaplja je ustanovil družbo redemptoristov za oznanjevanje evangelija preprostem ljudstvu in je vplival na življenje vernikov tudi z mnogimi spisi.

4. avgust: Sv. Janez Marija Vianney, duhovnik

Sv. Janez Vianney

Sv. Janez Vianney (1786-1859) je znan kot arški župnik, ki je s svojo preprostostjo in gorečnostjo kot spovednik, pridigar in spokornik privedel mnogo ljudi h Kristusu.

7. avgust: Sv. Kajetan, duhovnik

Sv. Kajetan (1480-1547), sprva pravnik in vodja papeške pisarne, se je odlikoval po apostolskem delovanju med laiki. Pozneje je postal duhovnik in z nekaterimi sobratji ustanovil družbo teatincev v Rimu. Umrl je v Neaplju.

8. avgust: Sv. Dominik, duhovnik, ustanovitelj dominikancev

Sv. Dominik (ok. 1170-1221), Španec po rodu, je ustanovil red pridigarjev, ali, kakor pravimo navadno, red dominikancev in z njim odstranil iz zahodnih dežel nevarnost albižanskega krivoverstva. Umrl je v Bologni v Italiji.

14. avgust: Sv. Maksimilijan Kolbe, duhovnik in mučenec

Sv. Maksimilijan Kolbe (1894-1941), minorit in velik častilec Marije Brezmadežne, je v koncentracijskem taborišču Oswieczinu na Poljskem namesto družinskega očeta prostovoljno prestal mučeniško smrt na dan pred velikim šmarom leta 1941.

16. avgust: Sv. Rok

Sv. Rok (ok. 1295-ok. 1327) je po ljudskem izročilu iz južne Francije romal v Rim, ko je izbruhnila kuga. Povsod je pomagal bolnikom in se nazadnje tudi sam nalezl kuge. Ko je v 15. stoletju spet izbruhnila ta bolezen, se je njegovo češčenje zelo razširilo tudi v Sloveniji.

20. avgust: Sv. Bernard, opat in cerkveni učitelj

Sv. Bernard (ok. 1090-1153) je bil cistercijanski opat v francoskem samostanu Clairvaux, velik častilec Matere božje v be-

sedi in dejanju, bojevnik za cerkveno edinstvo in slaven pridigar na cesarskih dvorih.

21. avgust: Sv. Pij X., papež

Sv. Pija X. (1835-1914) je božja previdnost privedla od kaplana, župnika in škofa leta 1930 na papeški sedež. Veliko si je prizadeval za notranjo prenovo Cerkev. Znan je zlasti po svojem odloku o zgodnjem in pogostem obhajilu.

22. avgust: Devica Marija Kraljica

Praznik Marije, kraljice nebes in zemlje, je vpeljal v bogoslužje Pij XII. leta 1945. Ker je božja mati v nebesa vzeta, je deležna tudi kraljevanja svojega Sina.

24. avgust: Sv. Jernej, apostol

Sv. Jernej ali Bartolomej je bil eden dvanajstih Jezusovih apostolov (v evangeliju se imenuje tudi Natanael). Kristusu je daroval svoje življenje v Armeniji.

25. avgust: Sv. Ludovik

Sv. Ludovik IX. (1214-1270) je leta 1226 postal francoski kralj in je kljub državnikiškemu poslom živel svetniško. Umrl je v Tunisu za tifusom, ko je šel na križarsko vojno.

27. avgust: Sv. Monika

Sv. Monika (331-387) je bila mati sv. Avguština, doma iz sedanje Alžirije. Veliko je pretrpela in molila za svojega sina in po dolgih letih dosegla njegovo spreobrnitev.

28. avgust: Sv. Avguštin, škof in cerkveni učitelj

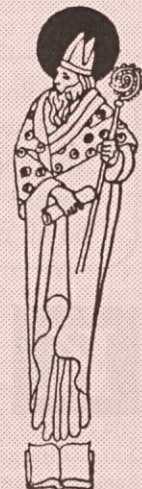
Sv. Avguštin (354-430), eden štirih velikih cerkvenih učiteljev latinske Cerkev, je iz rodne Alžirije prišel v Severno Italijo, kjer je spoznal sv. Ambroža in se ob njem spreobrnil. Umrl je kot škof v Hiponu v Severni Afriki.

29. avgust: Mučeništvo Janeza Krstnika

Evangeliji in judovski zgodovinar Jožef Flavij poročajo, da je bil sv. Janez Krstnik obglavljen zaradi svojega poslanstva.

30. avgust: Sv. Roza iz Lime, devica

Sv. Roza (1586-1617) iz Lime, prestolnice države Perú, je s svojim bogoljubnim življenjem, polnim molitve, spokornosti in dobrih del v službi potrebnim, odličen „cvet krščanstva“ v Južni Ameriki.

28

29

30

16

24

Kaj pomeni

Marijino vnebovzetje

zanjo in za nas?

- Ni bilo primerno, da bi razpadlo Marijino telo, iz katerega se je oblikovalo Jezusovo telo.
- Marijino vnebovzetje je zgled in poroštvo, da bo poveličano in v nebesa vzeto tudi naše telo, če bomo poslušali božjo besedo in se po nji ravnali.

Kristusovo vstajenje in vnebohod sta bila za Marijo veliki prelomnici. Od tedaj si je želela, da bi bila tudi ona čimprej tam, kjer je njen poveličani Sin. Želja se ji je izpolnila takoj po končanem zemeljskem življenju, ko je bila z dušo in telesom vzeta v nebeško slavo.

Marijino vnebovzetje („veliki šmaren“, „velika maša“) je najstarejši Marijin praznik. V Jeruzalemu so že v 5. stoletju obhajali 15. avgusta spomin dneva, ko je Marija zaspala. V 6. stoletju se je praznovanje razširilo po vsem Vzhodu. V Rimu so uvedli ta praznik v 7. stoletju z imenom Marijino rojstvo za nebesa. Vnebovzetje blažene Device Marije pa izhaja iz 8. stoletja. Že v 7. stoletju so praznik obhajali z vigilijo. Praznik je postal zelo priljubljen in so ga zato slovesno obhajali. Šele 1. novembra 1950 pa je papež Pij XII. slovesno razglasil versko resnico, da je bila Marija „po končanem teku svojega zemeljskega življenja s telesom in dušo vzeta v nebeško slavo.“

Verska resnica o Marijinem vnebovzetju skuša s človeškimi besedami približati skrivnost božjega delovanja. Seveda so te besede vedno skromnejše in mnogo bolj omejene kot skrivnost, o kateri govorijo. Kdo bi mogel doumeti, kaj vse je obseženo v resnici o Marijinem vnebovzetju? Tudi si ni mogoče prav predstavljati, kako in kje se je izvršilo to končno Marijino poveličanje in njena dopolnitev v nebeški slavi. Sicer pa nas zanima bolj sporočilo praznika, saj smo namenjeni k istemu cilju. Za to pa imamo na voljo bogat praznični hvalospjev:

Danes slavimo vnebovzetje Marije, deviške božje Matere, ki je začetek in podoba poveličane Cerkve, trdno upanje in tolažba potujočemu božjemu ljudstvu. Nisi hotel, da bi v grobu trohnelo telo

FRANCE ORAZEM

Žene, ki je nosila Začetnika življenja in je svetu rodila tvojega učlovečenega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Marija je umrla, kakor umirajo vsi ljudje, a njeno telo ni strohnelo v grobu, ne čaka vstajenja. Takoj ob smrti jo je Jezus obudil, in Marija je zaživela novo, lepše življenje po duši in telesu, ki bo trajalo vso večnost pri Sinu v nebesih.

To posmrtno „odlikovanje“ je Jezus skoraj moral dati svoji Materi. Po njegovih načrtih in željah ni bila niti za trenutek pod izvirnimi grehom — saj je bila brez njega spočeta — in zato tudi kazni za greh ni mogla pasti nanjo. Pa tudi njegova sinovska ljubezen tega ni dovoljevala. Kako naj pusti razpasti tisto telo, iz katerega se je oblikovalo njegovo lastno telo? Marija pa ni bila tesno povezana z Jezusom samo v njegovi otroški dobi, ko ga je ob rojstvu vesela pokazala pastirjem, pozneje pa ga darovala in iskala v templju, temveč tudi v njegovem javnem življenju. V galilejski Kani je s svojo priprošnjo nagnila Jezusa, da je storil prvi čudež. Zvesto je poslušala Sina, ko je govoril o božjem kraljestvu in blagovall tiste, ki poslušajo in ohranijo njegovo besedo. Z Jezusom je bila tudi pri njegovi daritvi na križu. „Ko je Kristusa spočela,“ pravi koncil, „rodila, hranila, ga v templju darovala Očetu in ko je trpela skupaj s svojimi na križu umirajočim Sinom, je s pokorščino, vero, upanjem in gorečo ljubeznijo na popolnoma svojevrsten način sodelovala pri Odrašenikovem delu za obnovitev nadnaravnega življenja v dušah“ (C 61).

Drugi vatikanski koncil pravi ob koncu konstitucije o Cerkvi, od koder je vzeta začetna misel hvalospjeva: „Jezusova

Mati je v nebesih že poveličana po telesu in po duši in je kot taka podoba in začetek Cerkve, ki naj bo v prihodnjem veku dovršena. Tako sveti tu na zemlji potujočemu ljudstvu kot znamenje trdnega upanja in tolažbe, dokler ne pride Gospodov dan“ (C 68).

Marija je tista stvar, ki je bila in ostane poleg Kristusa najbližja Bogu in najbolj upodobljena po Kristusu. Ta najvišja upodobljenost po Kristusu — tudi po njegovem poveličanju — ima za vse kristjane in končno za vse ljudi veljavo znamenja. Tako globoko zedinjenje med njo in njenim Sinom ostane najvišji vzor naše zveze z Gospodom. Marijino vnebovzetje je poroštvo, da bodo božji otroci poveličani tudi po telesu in se bo dvigalo k Bogu češčenje celotnega odrešenega človeštva. To, kar se je zgodilo na Mariji, kaže vnaprej, kaj se bo zgodilo na nas vseh, na celotnem Kristusovem skrivnostnem telesu. V Mariji se je v času že uresničilo tisto, kar naj se za nas vse uresniči ob koncu časov. Marija je v svojem že sedaj dovršenem poveličanju podoba zmagovalne Cerkve. V njeni osebi je na blaženi dan njenega vnebovzetja celotni nebeški Jeruzalem dobil v posest od Očeta obljubljeni kraljestvo.

Tako vsi upamo na nebesa, na tisto dovršitev in dopolnitev, ki jo je Kristus dosegel s svojim vstajenjem, nam pa jo je obljubil in postavil za cilj. Marija je to končno dopolnitev že doživela, ker je verovala. Tudi mi smemo upati, da jo bomo doživeli, če bomo božjo besedo poslušali in se po njej ravnali (prim. Lk 11, 28). Tako gre ob tem prazniku tudi za nas, za našo prihodnost. Marijino življenje in

Posvetitev Mariji

Zgodovina slovenskega naroda z vsemi sončnimi in senčnimi stranmi je hkrati zgodovina slovenske vernosti. V njej je imela posebno vlogo božja in naša Mati Marija. Versko življenje je cvetelo takrat, ko je bila razširjena živa in zdrava pobožnost do božje Matere. Kadar te ni bilo, je med našimi predniki plahnela in ginila tudi vernost. V najhujših stiskah nam je ohranila vero in ljubezen, da smo mogli obstati do današnjih dni. Preko vseh oblik življenja od naseljevanja do danes nam je kazala pot k svojemu Sinu.

Ko smo s samostojno državo Slovenci

obrnil povsem novo stran v zgodovini našega naroda in s tem tudi naše vernosti, si želimo, da bi Marija še močneje stopila v to zgodovino, da bi ljudje trdneje in polneje hodili po poti tiste modrosti, ki jo je odprl in jo vedno znova odpira Jezus, učlovečena Modrost. Zato je primerno, da se v tem pomembnem trenutku svoje zgodovine izročimo Marijini materinski ljubezni, da se ji posvetimo.

Globino in daljnosežnost posvetitve Mariji bomo bolje spoznali, če se spominjamo njene vloge pri odrešenju. „Ko je Kristusa spočela, rodila, hranila, ga v templju darovala Očetu in ko je trpela skupaj

njeno poveljanje sta zgled za nas. Naše telo ni nekaj postranskega; dovršen in dopolnjen bo ves človek. Večnega življenja ne bo deležna le naša duša, tudi telo bo vstalo in bo deležno nesmrtnosti; poveljano bo. Kakšno bo, nam razlaga apostol Pavel: „So nebesna in zemeljska telesa. Toda drug je sijaj nebesnih, drug zemeljskih teles. Drug je sijaj sonca in drug je sijaj lune, drug je sijaj zvezd. Pa še zvezde se od zvezde razlikujejo pa sijaju. Tako je tudi v vstajenjem od mrtvih. Seje se v minljivosti, vstaja v neminljivosti. Kar sejemo v nečasti, vstaja v slavi. Kar sejemo v slabosti, vstaja v moči. Sejemo zemeljsko telo, vstaja duhovno telo“ (1 Kor 15, 40-44).

Naše poveljanje in naša nesmrtnost nista torej samo nekaj prihodnjega, temveč se vse začenja že v sedanjosti in na zemlji. Temelje svoji večni blaženosti polagamo v zemeljskem življenju. Če hočemo biti deležni Kristusovega vstajenja in Marijine neumrljivosti, moramo tu in zdaj posnemati Marijo in živeti z Jezusom tako, kot je živela ona. Ko posnemamo Marijo, se bolj in bolj upodablamo po Kristusu. Tako lahko tudi upamo, da bomo ob njegovem prihodu res njegovi in nas bo mogel izročiti Bogu in Očetu (prim. 1 Kor 15, 24).

Prav to pričakovanje nas mora spodbujati k večji vnemi za delo na tej zemlji, „kjer raste tisto telo nove človeške družine, ki že more dati nekaj obrisa novega sveta“ (CS 39, 2). Prav zato, ker verujemo v nebesa, tudi resno jemljemo svet in smo veseli, „ker moremo po zgledu Jezu-

sa Kristusa, ki je opravljal rokodelska dela, vso zemeljsko dejavnost tako izvrševati, da človeška, poklicna, družinska, znanstvena in tehnična prizadevanja povezujemo v življenjsko celoto skupaj z verskimi vrednotami, da se pod njihovim najvišjim usmerjanjem vse naravna na božjo slavo“ (CS 43, 1).

Če ne bi imeli upanja v vstajenje in v večno življenje, upanja, da bomo z Marijo v nebesa vzeto nekoč tudi mi deležni slave vstajenja, bi nas gotovo mučila brezupnost glede vsega, kar delamo. Verovati v večno življenje pomeni upati, da ne bo nič od tega, kar storimo ali delamo, šlo v izgubo, temveč da „bomo vse odlične sadove narave in našega truda potem, ko smo jih v Gospodovem duhu in po Gospodovi volji razvijali na zemlji, znova našli, toda očiščene vsega madeža, presvetljene in preobražene“ (CS 39, 3). Ker upamo v nebesa, moramo verovati tudi v svet. Tu živimo, delamo, mislimo, pomagamo ljudem, ljubimo življenje in se trudimo, da bi bilo čimbolj človeško in božje. Vse to je dobro, tako dobro, da bo z nami moglo biti povzeto v večno življenje.

V Mariji, eni izmed nas, se je tako že zgodilo. In to je za nas velika obljuba: nismo določeni za smrt, temveč za življenje, nismo določeni za uničenje, temveč za vstajenje. V Mariji vidimo uresničen svoj sen o nesmrtnosti, o sreči in slavi brez konca. Marija je šla in prišla pred nami. Marijino vnebovzetje je praznik odrešenega človeštva, praznik življenja, ki je premagalo smrt.

s svojim na križu umirajočim Sinom, je s pokorščino, vero, upanjem in gorečo ljubeznijo na popolnoma edinstven način sodelovala pri Odrešenikovem delu za obnovev nadnaravnega življenja v dušah. S tem nam je postala mati v redu milosti“ (C 61). Tako nastopi novo materinstvo, ki je sad tiste ljubezni, ki je dozorela pod križem. Jezusove besede s križa svoji materi: „Žena, glej, tvoj sin!“ (Jn 19, 26) in učenca: „Glej, tvoja mati!“ (Jn 19, 27) določajo Marijino vlogo v življenju Kristusovega učenca, v življenju kristjana. Marijino materinstvo je dar, ki ga Kristus osebno poklanja slehernemu človeku. Pod križem se začenja tista podaritev človeka Jezusovi materi, ki se je pozneje na različne načine v Cerkvi uresničevala in izražala. Vedno je šlo za medsebojno podaritev in izročitev samega sebe drugemu. To dejanje pa postane vedno znova pot do tega, da se v človeku rodi Kristus, da se Kristus oblikuje v njem.

Posvetitev Mariji pomeni dokončno in nepreklicno izročitev samega sebe njeni materinski ljubezni, s katero je ob svojem Sinu sodelovala pri pridobitvi nadnaravnega življenja milosti vsem ljudem in še sedaj neprestano sodeluje pri uresničevanju načrtov odredujoče božje ljubezni. „V svoji materinski ljubezni se zavzema za brate svojega Sina, ki še potujejo in so v nevarnostih in stiskah, dokler ne bodo prišli v blaženo domovino“ (C 62) - k Očetu.

Posvetitev Mariji ni po svojem bistvu nič drugega kakor obnovev krstnih obljub, s katerimi se človek nepreklicno izroči Kristusu in po njem troedinemu Bogu. Če se je Kristus poslužil Marije, da je prišel k nam, se je smemo tudi mi, da pridemo k njemu. Za nas je namreč Marija priprošnjica, pomočnica in srédnica.

Osebna in skupna posvetitev Mariji nas notranje spodbuja, da vedno znova začenjamo bolj zavzeto in velikodušno oblikovati in bogatiti svojo človeško in krščansko osebnost. Pri tem pa trdno upamo, da bo prav na Marijino priprošnje vse to naše prizadevanje rodovitno. Posvetitev nas hkrati nagiba k posnemanju Marijinih kreposti: vero, upanje in ljubezen, s katerimi je vse delala za Boga in ljudi. Pri Mariji naj bi se naučili predanosti svojemu poklicu, ponižnosti in tiste odpovedi, s katero je vedno služila Kristusu, tudi takrat, ko je bilo žrtvovanje njena služba in njen poklic.

Po stoletnih izkušnjah vidi Cerkev v Marijinem češčenju močno oporo za človeka, ki se trudi doseči polnost svojega življenja. Marija, nova Žena, stoji poleg Kristusa, novega Človeka, v čigar skrivnosti zažari skrivnost človeka v jasni luči, Marija je jamstvo in poročstvo, da se je božji načrt odrešenja celotnega človeštva v eni osebi, namreč v njej, že uresničil. To nam daje upanje, da bo za stisko prišla zmaga, za osamljenostjo občestvo, za zmedo mir, za naveličanostjo veselje, za zemeljskimi pričakovanji večne dobrine, za smrtjo življenja.

UVOD V

Janezov evangelij

FRANCE ROZMAN

- Janezov evangelij je drugačen od prvih treh.
- Posreduje predvsem Jezusov nauk.
- V govorih in pogovorih Jezus dokazuje, da je božji poslanec, ki je prišel zato, da do kraja razodene Očeta in ljudem prinese življenje.
- Stalno govori o sebi, da je eno z Očetom, in o potrebi vere vanj za zveličanje.
- Kdor vanj veruje, ima luč, mir, resnico.

Kdor prebere prve tri evangelije in začne brati Janezovega, brž spozna, da je stopil v drug svet. Čeprav tudi ta poroča o Jezusu, je vendar drugačen od njih. Medtem ko prvi pretežno poročajo o Jezusovem delovanju, tako da jim pravimo „telesni evangeliji“, Janezov bolj posreduje Jezusov nauk, tako da mu pravimo „duhovni evangelij“. Od številnih Jezusovih čudežev jih Janezov evangelij omenja samo sedem, popolnoma so odsotna čudežna ozdravljenja obsedenih. Čudeži, ki jih omenja, so opisani zelo kratko in večinoma rabijo za to, da Jezus naveže nanje nauk. Za Janezov evangelij so značilni govori in pogovori, v katerih Jezus dokazuje, da je pravi božji pos-

lanec, ki je prišel zato, da do kraja razodene Očeta in ljudem prinese življenje, „da bi ga imeli v obilju“ (10, 10).

Razlikuje se tudi po vsebini. Medtem ko v prvih treh Jezus venomer oznanja božje kraljestvo in s prilikami pojasnjuje njegovo naravo ter pogoje za vstop vanj, ga v Janezovem omenja samo v razgovoru z Nikodemom (3, 3. 5). Stalno govori o sebi, da je z Očetom eno (10,30), in o potrebi vere vanj za zveličanje. Z vero prestopimo iz smrti v življenje (5, 24): „Jaz sem vstajenje in življenje: kdor veruje vame, bo živel, tudi če umrje“ (11, 25).

Ker ljudje ne vedo za njegovo enost z Očetom, se vedno bolj zapleta v sporekanje z njimi. V tem prednjačijo posebno oblikovalci javnega mnenja in nosilci oblasti, ki se v Janezovem evangeliju preprosto imenujejo „Judje“. Tudi čudeži jih ne prepričajo: „Ne kamnamo te zaradi dobrega dela, marveč zaradi bogokletja, ker se ti, ki si človek, delaš Boga“ (10, 33). Ker Jezus ne more odstopiti od svojega učenja, se vse njegovo delovanje vedno bolj steka k tisti usodni uri njegovega življenja, ko bo povzdignjen z zemlje. Smrt je zanj neizbežna, vendar ne bo zlom, temveč bo z njo „vse pritegnil k sebi“ (12, 32) in jim naklonil zveličanje: „Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umrje, obrodi obilo sadu“ (12, 24).

Jezus tudi ne deluje toliko med preprostimi ljudmi. Ne sklanja se k ponižanim, odpisanim, bolnim in ne blaži s čudeži njihove stiske. Deluje sredi množice, ki se zbira ob praznikih v Jeruzalemu. Tam se srečuje z voditelji verskega in političnega živ-

ljenja, s prvaki med Judi in izobraženci ter razpravlja z njimi o oblasti Božjega Sina. Vsa zgodovina, zapisana v Svetem pismu, pravi, „pričuje o meni“ (5, 39). Delokrog Jezusovega javnega delovanja je Jeruzalem. Medtem ko po pripovedovanju prvih treh evangelijev Jezus deluje v Galileji in gre samo enkrat v Jeruzalem, ko gre tja trpet in umret, ima Galileja v Janezovem evangeliju postranski pomen. Delovanju v Galileji posveti mimo čudeža v galilejski Kani (2, 1-11) in ozdravljenja sina kraljevskega uradnika (4, 43-54) samo eno poglavje (6. pogl.), prav tako eno poglavje Jezusovemu delovanju v Samariji (4. pogl.). Jezus torej deluje pretežno v verskem središču Judov, v Jeruzalemu, ker je vse njegovo delovanje razodetje največje verske resnice, odrešenje človeštva, to pa se je zgodilo v Jeruzalemu.

Drugačnost Janezovega evangelija se kaže tudi v njegovi govorici. Ta se tako razlikuje od drugih evangelijev, da ji pravimo kar „janezovska“. Vse osebe v njegovem evangeliju se enako izražajo, tako da včasih komaj vemo, kdaj govori Jezus, kdaj pa kdo od njegovih sogovornikov. Posebnost so zlasti izrazi, ki označujejo nadnaravno dogajanje v človeku, ki veruje v Jezusa. Ta ima življenje, luč, mir, resnico, tako da ostaja v njem, je v njem, ni več žejen, lačen, zdaj vidi itd. Njena

Marijino vnebovzetje

STANKO JANEŽIČ

*Svojo mater Marijo
si, Jezus, v nebesa vzel,
jo z večnim sijajem odel,
vsi sveti jo zdaj slavijo.*

*Slavimo jo tudi mi,
ljubečo Mater, Vodnico,
veliko Priprošnjico
pred božjim prestolom milosti.*

*Že slišimo večerno zvonjenje,
avemarijo na tiho zvonj,
o Vnebovzeta, bodi nam ti
sopotnica v večno življenje.*

Dan že zapira oči

Ksaver Meško

*Dan že zapira oči.
Tiho zvonjenje prinaša
vetrc iz dalje toneče:
Zdrava, Marija...*

*Duša poslušna, drhti,
tiho se v nji mi oglašča
kakor dih skrite sreče:
Zdrava, Marija...*

*Kadar moj dan se zmračí
in že oko mi ugaša,
zadnji moj dih naj šepeče:
Zdrava, Marija...*

značilnost je tudi nasprotno izražanje: luč — tema, duh — meso, življenje — smrt, biti od zgoraj — biti od spodaj itd. in številni semitizmi: veseliti se z veseljem (3, 29), sin pogube (17, 12).

Kljub različnosti pa Janezov evangelij posreduje istega Jezusa kot prvi trije evangeliji. Med njimi ni nobenega nasprotja, čeprav je janezovsko izročilo drugačno od sinoptičnega. To je najprej velika obogatitev našega védenja o Jezusu. Z njim vemo več o Jezusu, kot če bi imeli samo sinoptike. Jezus je bil prevelika osebnost, da bi ga mogel en evangelij v celoti izraziti, pa tudi vsi ga ne morejo, kajti „če bi popisali drugo za drugim, ves svet ne bi mogel obseči knjig, ki bi jih bilo treba napisati“ (21, 25). Vsak evangelij je samo poteza na nedosegljivi podobni našega Odrešenika.

Evangelij delimo v dva dela. Poleg veličastnega uvoda (1, 1-18), ki v ritimizirani prozi povzema vse bistvene téme evangelija z vodilno mislijo „In Beseda je človek postala“ (1, 14), poročila o nastopu Janeza Krstnika (1, 19-34) in poklica prvih učencev (1, 35-51), opisuje evangelist v prvem delu (2-12) Jezusovo delovanje v javnosti, ki poteka v znamenju boja luči s temo; v drugem (13-21) pa Jezusovo delovanje med svojimi (13-17), trpljenje (18-19) in vstajenje (20), 21. poglavje pa je dodatek. Evangelij je sam zase samostojna celota. Tudi brez prvih treh evangelijev posreduje celotno podobo življenja in delovanja učlovečene Besede, Jezusa nazarejca. ●

Ljubezen in

SPOVED

ŠTEFAN STEINER

Ne moremo prav razumeti svoje vzvišeno dostojanstvo in dolžnost, da ljubimo Boga, sebe in bližnjega, če v ljubezni ne vidimo božjega dejstva, kakor nam ga opisuje Sveto pismo. „Bog je ljubezen“ (1 Jan 4, 8), uči razodetje, in vsaka resnična „ljubezen je iz Boga“ (1 Jan 4, 7), iz tega večno neskončnega brezna ljubezni — starševska, predzakonska, dobrotnikova ljubezen itd. „Mi torej ljubimo, ker nas je Bog prej ljubil“ (1 Jan 4, 19). O božji ljubezni priča stvarjenje ljudi in sveta, odrešenje po božjem Sinu, vcepitev v Boga in sožitje z njim po Sv. Duhu, zagotovilo, da v večnosti decela osvojimo Boga kot svojo popolno srečo.

TRI RAZSEŽNOSTI LJUBEZNI

Ljubezen je po svojem bistvu vedno samo ena, božja ljubezen, ki pa ima v človeku tri razsežnosti, ljubezen do Boga, do sebe in do bližnjega (prim. 1 Jan 4, 7-21). Vedno je usmerjena k osebi.

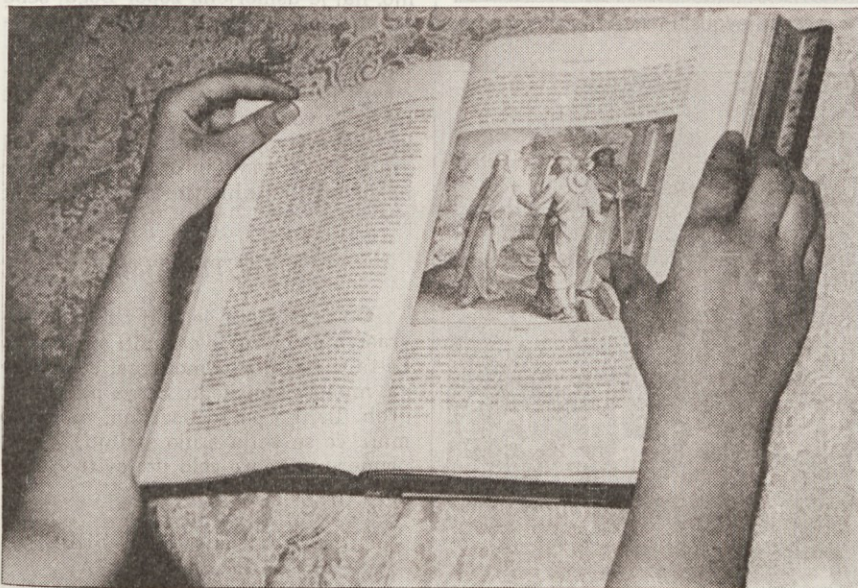
Ljubiti torej pomeni božansko živeti, ne ljubiti ali celo delati proti ljubezni pa isto kot Boga ne poznati (1 Jan 4, 8), to je: brez Boga živeti, biti v

najbolj nečloveškem stanju, ki je možno, v satanovem kraljestvu (prim. 1 Jan 3, 8015).

Ko z zakramentom sprave vzpostavljamo ali zdravimo svoje življenje z Bogom, bi se morali zato najbolj zavdati svojih grehov proti ljubezni. Vsak greh je greh proti ljubezni, proti Bogu. Vendar so nekateri premočrtno proti njej, drugi pa nekako posredno. Razpravljali bomo o najhujših, o naravnostnih grehih zoper ljubezen.

Resnična ljubezen obstaja tam, kjer oseba osebo vztrajno obsipava z dobrim. Na neskončno verižno reakcijo božjih dobrin bi morali ljudje, najbolj pa kristjani, odgovarjati z ljubečo dejavno hvaležnostjo in z ljubečim dejavnim poveličevanjem. Boga imamo največkrat za nekakšnega strica iz Amerike, ki k njemu pošiljamo prošnja pisma; zahvalnih pa skoraj ni. Tudi zavestno in iz srca prihajajoče češčenje Boga je bolj redek pojav naše ljubezni. Sv. Pavel dramatično opisuje stanje človeka, ki opušča zahvalo in češčenje: „Čeprav so namreč Boga spoznali, ga niso kot Boga slavili in se mu zahvalili, ampak so postali v svojih mislih prazni in je otemnelo njih nespametno srce“ (Rimlj 1, 21). Naša vsakdanja opravila, v katerih tako malo povzdigujejo duha k Bogu, so dober pokazatelj revnega zahvaljevanja in češčenja Boga, posebno še, če pomislimo na krščanski ideal: „Najsi torej jeste ali pijete ali kaj delate, vse delajte v božjo slavo“ (1 Kor 10, 31), „zahvaljujte se vedno za vse Bogu“ (Ef 5, 20).

Zaradi pomanjkanja vitamina hvaležnosti in češčenja trpijo tudi naši odnosi do bližnjega. V delih staršev, zakonskega tovariša, kolegov na delovnem mestu itd. vidimo bolj njihovo dolžnost, da nam skazujejo dobro, manj, včasih pa sploh ne, gledamo v njih svojo dolžnost, da se iskreno zahvalimo. Pogosto (marsikdo celo kronično) smo skrajni skopuhi pri skazovanju časti, priznanja, podpore pri napredovanju itd. bližnjemu, še več, z brutalnimi nastopi, s samohvalo, z nespoštovanjem njegovega dostojanstva in mnenja, s pomanjševanjem zaslug itd. bližnjega ponižujemo. Tudi za-

povedi „Hvaležni bodite!“ drug druge-
mu (Kol 3, 15) in „Vse spoštujte!“ (1
Pet 2, 17) bi morali vsaj včasih pre-
tresti našo vest pred spovedjo.

Kristusova ljubezen nas priganja (2
Kor 5, 14), to je ljubezen do Boga, bliž-
njega in sebe, da vsi, vsak po svojih
spodobnostih, sodelujemo s Kristusom
pri odreševanju sveta, bližnjega in sebe
in tako vsi „dospemo do edinosti vere
in spoznanja božjega Sina, do popolne-
ga moža, do mere polne Kristusove sta-
rosti, da ne bomo več nedoletni otroci,
omahljivi, da nas ne bo vsak veter
nauka zanašal, kadar ljudje varajo in
zvičajno zavajajo v zmoto, marveč bomo
ostali v resnici in bomo v ljubezni v
vsem rasli“ h Kristusu (Ef 4, 13-15).

Te dolžnosti, bolje rečeno, tega
najodličnejšega poslanstva, ki izhaja iz
krščanske narave, iz vcepljenosti v
Odrešenika, ne izpolni ali ne izpolni
dovolj, kdor je nemaren in delu za zve-
ličanje svoje duše, kdor sicer za svoje
sožitje z Bogom skrbi, ne dela pa zanj
pri bližnjih, se ne pridružuje skupnemu
apostolatu, npr. župniškemu, kdor
dela zdravo med apostolsko delujočimi,
pri odrešilnem delu zasleduje lastne
egoistične cilje in se ne podreja vod-
stvu predstojnikov itd.

SOVRAŠTVO

Najbolj pristno nasprotje ljubezni je
sovrašstvo. Kakor je ljubezen ena in
božja, tako je sovrašstvo eno in hudiče-
vo, kakor je ljubezen trorzazsežna, tako
je trorzazsežno tudi sovrašstvo. Istočas-
no, ko nekdo sovraži Boga ali sebe ali
bližnjega, sovraži vsaj do neke vrste vse
tri (prim. 1 Jan 2, 9-11; 4, 20). Sovra-
štvo je duhovna smrt (1 Jan 3, 124), „je
greh, ki je za smrt“ (1 Jan 5, 16), za
smrt sedanjega in večnega življenja z

Bogom, največji greh, ki sploh more
biti. Obstaja pa pravo sovrašstvo le te-
daj, ko izhaja iz srca, iz središča člove-
kove osebe in ga človek zavestno goji v
nejovi moči prostovoljno hoče Bogu,
sebi in bližnjemu slabo. Nanaša se
vedno na osebo, ne na njene posamez-
nosti.

SOVRAŠTVO DO BOGA

Včasih so preveč nekritično mislili
o sovraštvu do Boga in zato so ga
mnoho videli. Danes se moralka spra-
šuje, kako je mogoče sovrašstvo do vse-
popolnega bitja, do ljubezni in dobrote
same, do neskončne človekove sreče;
kar je Bog. Kdor si Boga preveč po člo-
veško predstavlja, ga ima predvsem za
strogega zakonodajalca in sodnika, za
nekakšnega vsepričujočega policaja
nrvnega življenja, za maščevalca in
večnega kaznovalca itn., takšen ka-
jpada ne sovraži pravega Boga (prim.
Jan 15, 24). Po današnjih uvidih more
priti do pravega sovrašstva do Boga po-
lagoma pri človeku, ki hudo greši in to
s storitvami in opustitvami, ne da bi se
z božjo milostjo osvobajal greha, in se
tako vedno bolj pogreza v zlo in s tem
seveda v nasprotovanje Bogu; to nas-
protovanje preprede njegovo osebo in
rodi se sovrašstvo. Sveto pismo tudi go-
vori v tem smislu: „Na svet je prišla luč
(božji Sin), pa so ljudje bolj vzljubili
temo ko luč, zakaj njih dela so bila
hudobna. Kajti vsak kdor dela hudo,
luč sovraži in ne hoči k luči, da bi se
ne odkrila njegova dela“ (Jan 3, 19-20).
Kljub temu uvidu pa ostane sovrašstvo
do Boga največja „skrivnost hudobije“
(2 Tes 2, 7).

SOVRAŠTVO DO BLIŽNJEGA IN DO SEBE

Slovinci iz Buenos Airesa in okolice vsako leto mesecu avgustu množično poromamo
k Materi Božji v Lourdes.

Po nepretrganem nizu zlih de-
javnosti, naših in bližnjih, prihaja tudi do
sovrašstva človeka do samega sebe in
bližnjega, prihaja dalje do t. i. kolekti-
vnega sovrašstva, npr. do sovrašstva
med dvema narodoma, in do sovrašstva
posameznika do neke skupine, npr. do
Cerkve.

Teško si je predstavljati, da bi ne-
kdo, ki je vsaj nekoliko kristjan tudi po
življenju, mogel Boga sovražiti. Lahko
pa je doumeti, da velika nemarnost za
življenje z Bogom pripelje tako daleč.
Zadrževanje v grešnosti prav tako vodi
k sovraštvu do samega sebe, če seveda
vzamemo človeka celostno, ne le kot
nekaj sedanjega, ampak večnega. Tudi
opuščanje dolžnega dobrega in po-
vzročevanje zla bližnjega postopoma
usposablja za sovrašstvo do njega. Pri
obhajanju zakramenta sprave bi si v
zvezi s sovraštvom, z vsemi tremi nje-
govimi dimenzijami, morali priti na
jasno, kakšen je naš splošni dejavni
odnos do Boga, sebe in bližnjega, tudi
do skupnosti bližnjih. Če je odgovor za
nas ugoden, potem se ni treba dalje
spravevati o sovraštvu do Boga in sebe,
ker obojno sovrašstvo takorekoč ni mo-
goče. Pozitiven odgovor navadno tudi
izključuje možnost pravega sovrašstva
do bližnjega. Ker pa se sovrašstvo do
bližnjega koti tudi po zlobi bližnjih, je
izjemno mogoče, da kljub prejšnji ugo-
dni oceni do tega sovrašstva pride.

Kdor bližnjemu prostovoljno želi
hudo zlo ali se takšnega zla veseli ali
ga celo namenoma povzroči, npr. odv-
zame dobro ime z obrekovanjem, kdor
noče bližnjemu odpustiti, pri tistemu je
velika možnost pravega sovrašstva.

MRŽNJA

Od sovrašstva je treba ločiti mrž-
njo, naj je usmerjena zoper Boga, sebe
ali bližnjega. Mržnja je bolj izraz dru-
gih človekovih sposobnosti, npr. nago-
na, ne volje, ter se nanaša na posa-
mezne lastnosti osebe, ne na osebo kot
tako. Če volja mržnjo goji, jo spremin-
ja v sovrašstvo, če jo odločno zatira, ni
greha, če pa zanj in proti njej ničesar
ne naredi, je lahko mržnja celo velik
greh.

ANTIPATIJA

Od mržnje in še bolj ostro od so-
vrašstva pa moramo ocepiti antipatijo.
Le-ta je nekaj samohotnega, čustvene-
ga, mimorazumskega. Sama po sebi ni
greh. Lahko pa to postane, navadno
mali, če se volja z njo strinja. V tem
primeru se more celo preleviti v mrž-
njo.

PRAVI ODNOS DO SEBE, BLIŽNJEGA IN BOGA

Ljubezen ustvarja realne odnose med človekom in Bogom, med človekom in človekom, med skupnostmi, enako pa tudi stvarne odnose posameznika s samim seboj. V teh odnosih je Bog absolutno vse ljubezni vredno bitje in blaženi cilj, človek od Boga ustvarjeno, odrešeno in z Bogom se pobožanstvujoče bitje, človek človeku je božja podoba in božji ljubljenec in brat, skupnosti so občestva po zgledu Sv. Trojice, ki sodelujejo pri osvajanju dobrin, tustranskih in „novega neba in nove zemlje“ (Raz 21, 1), kjer „bo Bog vse v vsem“ (1 Kor 15, 28).

„NAPUH ŽIVLJENJA“

Ta stvarnosti in harmonije manjka tam, kjer ni „ljubezni, ki je vez popolnosti“ (Kol 3, 14). Tam je nestvarnost in razdor, je po nauku Svetega pisma „napuh življenja“ (1 Jan 2, 15-16). Ravno napuh poraja nestvarnost in razdor v odnosih med osebami. Zato je greh, ki je naravnost proti ljubezni, po sovrtaštvu najhujši greh proti njej. Napuhjen je proti Bogu, ki je ljubezen (prim Sir 10, 12-13) in Bog se jim ustavlja (Jak 4, 6), je proti ljubezni človeka do samega sebe, ker ga razvrednotuje (Rimlj 1, 18-32), je proti ljubezni do bližnjega, ker ga podcenjuje (ps 123, 4). Napuh na najrazličnejše načine napada ljubezen.

Napuhjenec se ne ozira mnogo na božjo voljo in se zato lahkotno vdaja grehu, hoče, da bi Bog ravnal tako, kakor se njemu zdi prav, pretirano se zanaša na svoje moči in premalo na božjo milost, božje darove sprejema

nehvaležno, pripisuje sebi, kar bi moral priznati Bogu, npr. uspehe v nra- vnem življenju (kot farizej v evangeli- ju) itd.

Napuhjenec se z egoizmom zapira sam vase in tako duhovno obuboža, saj se človek more uspešno izpopolnjevati le po osebni komunikaciji z Bogom in bližnjimi; to uči Sveto pismo (prim. Ef 4, 11-16) in sodobna antropologija. Nujna enostranost prevzetnega, časti- hlepnost, nepokorščina, trmoglavost in domišljavost povzročajo veliko hudega za to in večno življenje.

Do bližnjega je napuhjeni zasmeh- ljiv, nestrpen, nespravljiv, svetohlinski, zvižaten, brezobziren, hitro krivičen, prepirljiv, hoče mu ukazovati po svojih željah, prezira ga, krši njegovo osebno svobodo, žali ga itd.

V skupnosti prevzetnež ni priprav- ljen za dialog, hoče imeti odločilno besedo, ni pripravljen za resno sodelo- vanje, skupne uspehe pripisuje sebi, povzroča zdrahe in prepire, ni solidaren itd.

Pri izpraševanju vesti je kajpada nemogoče ugotoviti vse grešne lovke sipe, ki se imenuje napuh. Zadosti je, da ob nekaterih primerih naših de- javnosti doženemo, ali napuh prevladuje v našem življenju po naši krivdi ali ne; in dalje, ali smo zaradi zadolženega napuha napravili kaj zelo grešnega, npr. hudo ponižanje bližnjega.

Vsako dejanje napuha ni težki greh: ali zato, ker dejanje samo po sebi ni hudo ali pa, ker oseba vanj ni doce- la privolila.

(Konec prihodnjič)

Kaj je

POHUJŠANJE

in kakšen greh
je to?

ŠTEFAN STEINER

- *Pohujšanje je zavajanje bližnjega k slabemu*
- *Jezus: „Gorje svetu zaradi pohujšanja!“*
- *Pohujševanje s slabim zgledom, z zapeljevanjem, s pohujšljivim oblačenjem, z govorjenjem, z nedostojnim vedenjem, s slabimi predstavami, s pornografijo...*

Pohujšanje je zavajanje bližnjega k slabemu. Zgoditi se more z besedo ali z dejanjem (s slabim zgledom) ali s samo navzoč- nostjo neke osebe.

Če kdo namensko stori kaj takega, kar bližnjega zavaja v greh, npr. h kra- jji, k laži, je kriv direktnega pohujšanja. Če pa kdo nima namena drugega pohuj- šati, pač pa stori tako dejanje ali govori take besede, ki morejo bližnjega pohuj- ševati, je indirektno pohujšanje.

Pohujšanje se deli v aktivno in pa- sivno. Aktivno pohujšanje je beseda, dejanje ali navzočnost, ki koga pohuj- šuje, ne glede na to, ali je namensko ali ni. Pasivno pohujšanje pa je slaba mi- selnost ali slabo dejanje bližnjega, ki sledi pod vplivom aktivnega pohujšan- ja. Možno je, da se nekdo zaradi neve- dnosti pohujšuje tudi zaradi indiferent- nega ali dobrega dejanja, npr. kak vernik zaradi pridigarjevega sodobnejšega obravnavanja verskih problemov.

Če se kdo pohujšuje zaradi ne- poučenosti, nezkušenosti, nraavnega ri- gorizma itd., nastane t.i. pohujšanje malih, npr. otrok zaradi dostojnega go- vorjenja o spolnosti. Če pa bi se kdo pohujševal nad nekim dobrim ali indi- ferentnim dejanjem zaradi svoje hudo- bije, kakor so se farizeji nad Kristusom, govorimo o farizejskem pohujšanju.

Udeleženci pri sveti maši v slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 50-letnici nasilne smrti dr. Lamberta Ehrlicha. Foto: Marjan LOBODA

Svečanost Ehrlichove 50-letnice smrti. Tine Duh, prof. Tine Vivod in dr. Milan Komar pred spomenikom padlim.
Foto: Marjan LOBODA

Pohujšanje je sad človekove neobzirnosti do zveličanja bližnjega. Če je kristjan dolžan skrbeti za zveličanje bližnjega, je še bolj dolžan, da bližnjega s pohujšanjem od zveličanja ne odvrta. Grozeče so Gospodove besede: „Kdor pa pohujša katerega teh malih, ki v me verujejo, bi mu bilo bolje, da bi si obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zaradi pohujšanja. Pohujšanje sicer mora priti, toda gorje človeku, po katerem pohujšanje pride“ (Mt 18, 6-7).

Pri velikosti vpliva na bližnjega igrajo važno vlogo okoliščine. Hitreje in bolj pohujšuje vzgojitelj kakor nevgojitelj, bolj navadno pohujšuje starejši človek kot mlajši, bolj se pohujšuje npravno omahljiv človek, kakor npravno trden, bolj pohujšuje slabo dejanje na svetem kraju kakor na navadnem.

Direktno pohujšanje je po svojem rodu težki greh, ki pa dopušča malo

materijo. Velikost greha pohujšanja se meri po grehu, h kateremu pohujšljivec zavaja.

Posebno težki greh je tisto direktno pohujšanje, ki ga kdo stori iz hudobije, to pomeni, da hoče pohujšanje bližnjega, npr. kak „Casanova“, ki uživa nad tem, da čim več deklet zapelje.

Indirektno pohujšanje je lahko težki ali mali ali nobeden greh. Težki greh je pohujšanje takrat, ko kdo prostovoljno stori tako dejanje, ki po pohujšljivevem predvidevanju vodi bližnjega k težkemu slabemu dejanju. Mali greh je pohujšanje v primeru, da nekdo stori tako dejanje, ki po pohujšljivevem predvidevanju vodi bližnjega k malemu slabemu

dejanju. Pohujšanje pa ni noben greh, če kdo stori indiferentno ali dobro dejanje, ki bližnjega pohujšuje, in ima za to dejanje sorazmeren razlog (sorazmeren velikosti bližnjikovega pohujšanja).

Kdor je bližnjega indirektno pohujšal s slabim dejanjem ali tudi z indiferentnim ali dobrim dejanjem (ko za to indiferentno ali dobro dejanje ni imel sorazmernega razloga), greši le z enim grehom, z grehom proti ljubezni. Dovolj je, da se spove: bližnjega sem pohujšal. Kdor pa je direktno koga pohujšal, se mora spovedati tudi vrste greha, npr.: bližnjega sem pohujšal z zapeljevanjem k prevari.

Naravnega moralnega zakona ne smemo nikdar prekršiti, čeprav bi z izpolnitvijo koga pohujšali: ne smemo se npr. zlagati zaradi odvrnitve pohujšanja; Boga moramo častiti, čeprav bi se zaradi tega kdo pohujševal.

Positivnega zakona (božjega in človeškega) nam v posameznih prime-

rih ni treba izpolniti, če bi z izpolnitvijo koga pohujševali, npr.: žena sme opustiti nedeljsko mašo, če bi mož sicer preklinjal. Ne smemo pa omenjenega zakona stalno kršiti, da bi odvrnili pohujševanje; žena npr. ne sme zapovedano mašo dolgo opuščati, čeprav bi mož zaradi tega preklinjal.

Dejanja, ki je absolutno obvezno, ne smemo nikdar opustiti, npr. krsta otroka, čeprav bi se kdo zaradi njega pohujševal. Smemo pa tako dejanje zaradi pohujšanja odložiti, če se z izvršitvijo ne mudi.

Pasivno pohujšanje, to je sprejetje pohujšanja, to je slabo delovanje po pohujšljivevem dejanju, je prepovedano po naravnem zakonu. Vsak je dolžan uporabljati sredstva proti pohujšanju, npr. beg pred pohujšljivcem ali slabimi predstavami, molitev, poučitev o kvaliteti moralnih dejanj.

Posebno lahko pride do pohujšanja zaradi pohujšljivega oblačenja, zaradi slabih predstav, čtiva, slik ali podob, nedostojnega vedenja.

Kdor se tako oblači ali vede, da zbujata grešna nagnjenja, greši težko. Greh je toliko težji, kolikor slabši namen ima kdo s svojim obnašanjem in oblačenjem.

Posebno težko grešijo tisti, ki proizvajajo npravno slabe filme, gledališke in televizijske predstave, pišejo pornografske ali blasfemične spise, delajo pohujšljive slike ali podobe itd. Ta sredstva namreč pohujšujejo množično.

Kdor je koga zadoženo pohujšal, npr. s slabim zgledom, zapeljevanjem, besedo, je dolžan pohujšanje odpraviti.

Pohujšanje odpraviti pomeni: delovanje pohujšljivega dejanja preprečiti in duhovno škodo pohujšanega popraviti z dobrim, npr. s spodbudo k dobremu.

Pohujšanje je krivec dolžan odpraviti po najboljših močeh. Kdor ne more pohujšanja direktno odpraviti, npr. z besedo, ta ga je dolžan odpraviti indirektno, npr. z molitvijo ali s pokoro za pohujšanega, z dobrim zgledom.

Kdor je kriv javnega pohujšanja, npr. s slabimi spisi, mora pohujšanje tudi javno odpraviti, kolikor je največ mogoče.

Kdor je s pohujšanjem komu škodoval tudi na snovnih dobrinah, mora tudi te povrniti.

Molitev

V JEZUSOVEM IMENU

JANKO KONCILJA

- V molitvi se sklicujemo na Jezusove zasluge.
- Jezus nam zagotavlja: „Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“
- Živimo v posvečujoči milosti, da bomo z Jezusom res življenjsko združeni, in Jezus nas bo sprejel z odprtim srcem in odprtimi rokami.

Da bo naša molitev učinkovita, je treba, da molimo v Jezusovem imenu. Božji Odrešenik dobro pozna človeško dušo. Ve, da je človek sam slab, da potrebuje zaslombe. Ve, da potrebujemo nešteto milosti v duhovnem življenju in nešteto dobrot za telo. Povsem mu je tudi znano, da smo nepopolni, slabotni ljudje. Ker smo grešni, bi nas nebeški Oče lahko odpravili praznih

rok. Toda ne bojmo se! On je vse drugače dober kot mi ljudje, tudi že takrat, kadar pridemo k njemu sami brez kakega priporočila. Kako bo šele dober, ko bo videl, da imamo Jezusovo priporočilo, da odkrivamo svoje prošnje pred njim v Gospodovem imenu. In kaj pomeni v Kristusovem imenu prositi Očeta. V Jezusovem imenu prosimo, če se v molitvi sklicujemo na njegove zasluge, Jezus sam nas uči: „Resnično povem vam: Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal. Doslej niste nič prosili v mojem imenu. Prosite in boste prejeli, da bo vaše veselje popolno“ (Jn 16, 23. 24).

V Jezusovem imenu naj torej prosimo Očeta! Kadar odkrivate svoja srca pred mojim Očetom, hoče reči Jezus, in mu naštevate, da bi radi to in to, zase in za druge, se sklicujte name. Recite mu, naj se ozre na moje neizmerne zasluge, naj pogleda na moje zmagoslavne rane in na moje prebodeno srce! Recite mu, da vas pošiljam jaz, ki Očeta neskončno ljubim; jaz, ki sem Očetu dal s svojim življenjem, trpljenjem in smrtjo popolno zadoščenje za grehe vsega sveta, tudi vaše. Povejte mu, da vas pošiljam jaz, ki dajem neskončno čast njemu tudi v tabernaklju in ko se tisoč in desetstisočkrat vsak dan darujem pri sv. maši. Recite mu, da so moje zasluge v vas žive, da imate v sebi božje življenje, da moj Duh v vas živi. Zatrjujte mu, da vas zares pošiljam jaz, ki sem vam v oporoki zapustil vročo željo: „Resnično, resnično povem vam: Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal“ (Jn 16, 23). In videli boste, da vas bo moj Oče uslišal. „Prosite in boste prejeli, da bo vaše veselje popolno“ (Jn 16, 24).

Željo, ki nam jo je Zveličar v poslovnem govoru pri zadnji večerji razodel, Cerkev tudi spolnjuje. V vseh svojih molitvah in še posebno pri sv. maši prosi za nas nebeškega Očeta raznovrstnih dobrot, sklicujoč se na Jezusa, na njegove zasluge. Goreče nas vabi, naj hitimo k sv. maši in naj prosimo Očeta, ko z brezmejnimi veseljem gleda na Jezusovo nekva-

vo daritev in posluša prosečo Cerkev, ko moli: „Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti Svetega Duha Bog na vse veke vekov. Amen.“

Kakor je Očetu nad vse všeč, če ga prosimo kaj v Jezusovem imenu, tako je tudi Jezusu nad vse ljubo, če se sklicujemo na njegove zasluge, kadar trkamo na njegovo presveto Srce. Tudi to nam je naročil oni sveti večer, ko nam je zapuščal zaklade svoje oporoke. „In karkoli boste prosili v mojem imenu, to bom storil, da se Oče poveleča v Sinu. Če me boste kaj prosili v mojem imenu, bom to spolnil“ (Jn 14, 13. 14). V svojem neskončnem zasluženju, na katero se sklicujemo, gleda Očetovo slavo in naše odrešenje. S kolikim veseljem bo sprejel naše prošnje, če bo videl, da se njegovega zasluženja tudi poslužujemo, da živimo v posvečujoči milosti, da smo po njej še tesneje združeni z njim, kot je mladika s trto, kot so udje telesa z glavo. Takrat vidi, da naše sklicevanje na njegove zasluge niso prazne besede, marveč iskrene prošnje božjih otrok. Tedaj se nam na stežaj odpro vrata zakladnice njegovega srca in vračamo se polnih rok. „Če ostanete v meni in jaz v vas, prosite, karkoli hočete, in se vam bo zgodilo“ (Jn 15,7).

Tine Duh govori o prof. Ehrlichu v dvorani Slovenske hiše.

Foto: Marjan LOBODA

Univ. prof. dr. Milan Komar: Zgodovinsko razmišljanje o Ehrlichu.

POGLED na vsakdanjost

Prosto po A. Quarracino, Notas sobre realidad

Kaj naj storimo kot člani Cerkve?

MARKO KREMŽAR

Cerkev ima dolžnost učiti, opominjati, svariti ter posredovati pomoč z molitvijo in zakramenti. Tako nauk kakor pomoč sta namenjena osebam in sicer na moralnem in na verskem področju. Zavest tega poslanstva mora biti živa in prisotna v vseh članih cerkvenega občestva, tako med kleriki kakor med laiki.

Laiki imamo pri tem samostojno odgovornost in ne smemo čakati le na pobude in zahteve cerkvene hierarhije. Pri tem se moramo ogibati tako klerikalizma, to je prevelikega poseganja hierarhije v vsakdanje, politično življenje, kakor laicizma, ki hoče izriniti Cerkev in vero iz življenjske prakse. Vemo, da je vse človekovo delovanje neločljivo povezano z moralo, zato je popolna ločitev cerkvenega nauka od javnega delovanja nemogoča. Ta nauk pa naj uresničujejo v vsakdanjem življenju predvsem laiki.

Da bo Cerkev laže premostila nevarni prepad laicizma, mora vztrajno in skrbno vzpodbujati laike, da razvijajo dar razumnosti. Tako se ji bo posrečilo odstraniti predsodek, da je vera neskladna z znanostjo, umetnostjo in z gospodarskim ali političnim delom.

Odtod potreba po verskih šolah, od vrtec do univerz, pa tudi študijskih krožkov in organizmov, ki pomagajo posameznikom, da se laže poglobljajo v krščanski nauk. Paziti pa je treba, da ob poudarjanju verskega razumevanja ne pozabimo, da vera temelji na resničnosti, katero sicer moramo skušati umevati, da pa je tudi milost in skrivnost, ki presega možnost našega omejenega razuma. Ker pa je osebna vera tudi odnos med božjo in človeško osebo, je nujno, da svoje umevanje dopolnjujemo s čustvom, ki sega tja, kamor naš zastrti um ne more. Vera, ki bi bila osnovana le na čustvih, ne bi bila trdna, brez čustev pa bi izgubila na globini in poletu. Vera pa je vedno tudi milost, to je božji dar. Le tako se moremo, omejena bitja, poglobljati v neskončno skrivnost in si drznemo črpati moči iz neizčrpnega vrelca. Za ta dar je treba prositi in se zanj zahvaljevati. Njemu, ki nam ga naklanja. Vendar je v pogovoru s Stvarnikom na prvem mestu izkazovanje slave, le tako je mogoče ustvariti tesen odnos z Bogom, brez katerega je krščanska praksa neizvedljiva. Delo in molitev sta v kristjanovem življenju neločljivo povezana, enakovredna izraza vere, upanja in ljubezni.

Verski nauk ni namenjen v prvi vrsti znanju, temveč predvsem spoznavanju nedoumljive božje ljubezni ter življenju v skladu s spoznanjem. Zato študij verskih resnic ne bi smel biti ločen od pravičnosti in usmiljenja v vsakdanjem življenju. V tesni povezavi razumskega poglobljanja z ljubeznijo, ki se kaže v dejavnem odnosu do bližnjih in do Boga, je skrivnost apostolata.

Razširjenost sekt in naš odnos do njih

LOJZE KUKOVICA

- Vznemirljivo širjenje sekt — znak duhovne krize človeštva.
- Zmes krščanskih in vzhodnjaških prvin. Manipulacija z ljudmi v stiski.
- Naša naloga: svojo vero utrjujmo, svarimo pred sektami in verodostojno pričajmo za Kristusa.

Od vsega početka krščanstva so bile v Cerkvi sekte. Že sv. Janez Evangelist v pismih in zlasti v Razodetju govori o njih. Tudi v srednjem veku so obstajale sekte, od katerih nekatere še danes žive. Vendar nobena doba cerkvene zgodovine ni poznala toliko in tako različnih sekt kot prav naša. Človek ima vtis, da smo v času nekega splošnega prebujenja sekt.

Da se danes tako širijo, se zdi, da sta predvsem dva razloga: najprej možnost množične propagande, ko po splošnih občilih sekte lahko dosežejo najbolj oddaljene kote sveta; potem pa zlati negotovost časa, v katerem živimo. Kljub izrednemu napredku znanosti in tehnike, kakršnega svet še ni videl, narašča med širokimi plastmi ljudi globok čut negotovosti, ogroženosti in praznine življenja. Eden glavnih vzrokov tega splošnega duhovnega stanja, v katerem se nahaja človeštvo, je zgubljanje religioznosti. Človek, ki je mislil, da bo lahko zgradil nov, srečen svet brez Boga, se vedno bolj zaveda, da je zašel v slepo ulico. Ve, da naprej

ne more tako, poti nazaj k Bogu pa še ni našel. Pojav in tako množično rekrutiranje sekt je prav znak te duhovne krize človeštva: ljudje iščejo trdnih tal pod nogami, v tej ogroženosti se skušajo oprijeti vsakega, ki jim obljublja pot iz te duhovne stiske.

Nekatere sekte se naslanjajo in izhajajo iz Svetega pisma, a ga po svoje in nepravilno razlagajo. Še pogosteje pa od svetih knjig obdržijo in oznanjajo le tista mesta, ki govorijo o velikih katastrofah, ki čakajo človeštvo, ali pa obljublajo popolno srečo. Uporabljajo pogosto besede iz Svetega pisma, a jim dajejo popolnoma drugačen smisel, kot ga pa očitno Sveto pismo ima. Pomislimo samo na jehovce in mormone. Še drugi, takoiimenovana religiozna gibanja, iščejo življenjske modrosti pri vzhodnjakih, zlasti v indijski filozofiji, kot npr. privrženci Krišne. Še drugi se povezujejo z antičnimi misteriji ali pa mešajo najrazličnejše elemente.

Sekte so običajno proizvod nekega „ustanovitelja“, ki se ima za navdihnjenega od zgoraj, ki torej govori v božjem ime-

nu. Pogosto napoveduje velike nesreče za človeštvo, svojim privržencem pa obljublja malo manj kot raj na zemlji. Znani ustanovitelj svoje sekte Moon je izjavil: „Kristus je doživel polom, ker se je dal križati, jaz pa sem Kristusova reinkarnacija. Bog bo odstranil krščanstvo in bo ustanovil neko novo vero, mojo »vero ponovnega združenja«. Vsi kristjani na svetu bodo prestopili v naše gibanje... Kmalu bodo moje besede pravi zakon, kar bom jaz hotel, se bo zgodilo. Ves svet je v mojih rokah, premagal in podjarmil bom svet.“ Na splošno sekte povročajo neki strah, kajti oznanjajo, da se bodo rešili samo njihovi privrženci, medtem ko bodo vsi drugi za vedno zavrženi in pogubljeni.

Kakšno stališče zavzeti proti sektam? Treba je sicer spoštovati vsakega človeka v njegovem verskem prepričanju, istočasno moramo poglobljati in utrjevati svojo vero pa svariti druge pred zmotami, ki jih sekte oznanjajo in širijo. Posebej moramo biti oprezni pred nekaterimi zmotami, ki jih sekte uporabljajo, večinoma pri mladih in neizkušeni, ko jim z duševnim nasiljem hočejo vzeti dosežane prepričanje in jim vteptati novo. Gre za nemoralne manipulacije človeške duše. Premnogo teh sekt je zelo sovražno razporeženih proti katoliški Cerkvi. V njej gledajo svojega največjega nasprotnika, pravega Antikrista. Gotovo pa je tudi, da mnoge sekte zasledujejo tudi ekonomske koristi. Od časa do časa slišimo o takšnih nečednih aferah. Z večino od sekt se sploh ne da priti v pameten in ekumenski razgovor. Odklanjajo vsako sodelovanje tudi na indifereentnih področjih.

V kakšnem okolju pridobivajo sekte svoje privržence? V prvi vrsti med ljudmi s težkimi notranjimi krizami, ki jim jemljejo vsako življenjsko veselje. Ker ne najdejo v Cerkvi pogosto tistega razumevanja in pozornosti, ki jo potrebujejo in nekako pričakujejo, se zatečejo k sektam, ki jim trenutno lahko pomagajo, ker najdejo pri njih več človeške toplote kot pa pogosto v naših preveč strukturiranih organizacijah. Tudi premnogim mladim grozi nevarnost, da v svojih težavah iščejo rešitve v sektah. Družinsko življenje ni več kot je bilo, ne daje pogosto tistega občutja gotovosti, zavetja in prijetne varnosti, ki jo mladi človek tako potrebuje. Pogosto pa sploh nimajo prave družine, ker so starši ločeni ali pa so prisiljeni zaradi zaslužka

biti večji del svojega dneva izven doma. Včasih po dolgem študiju in pripravi ne dobijo pravega dela, družba jih odklanja, televizija jih očarjuje z življenjem, ki je zanje nedosegljivo. Vse to prebuja v njih občutek življenjske praznote. Premnogi se v takih okoliščinah zatečejo v mamila, drugi v seks ali pa v brezmišlno pohajkovanje. Bolj ali manj zavestno iščejo nekega rešitelja, Seveda je ta resnični rešitelj samo eden — Kristus. A mnogi ne najdejo poti do njega (morda tudi po krivdi kristjanov), zato se pogosto zatečejo k tistim, ki jim rešitev obljublajo, čeprav za ceno velikih žrtev. A ker se čutijo, kako jih viharji življenja premetavajo sem pa tja, hvaležno sprejmejo kogarkoli, če jim le vlije upanje in gotovost.

Pogosto so sekte zelo

„ljudske“ v dobrem pomenu besede. In to jim je šteti v dobro. Ne pridobivajo privržencev najprej med višjimi sloji, med intelektualci in boljše stoječimi ljudmi. Grejo med ljudske množice, med revne in tiste, ki se svet zanje ne meni in v njem ne morejo priti do veljave. V sektah se počutijo dobro: so upoštevani, lahko povedo svoje mnenje, se jim dajo naloge, ki jih v njihovih lastnih očeh dvignejo, skratka se čutijo „nekdo“. Moramo priznati nekaj svoje „katoliške“ krivde. Kolikokrat je v naših cerkvah vse tako mrzlo, brezosebno, zmeraj enako, brez pravega življenja in ognja. Nekateri kristjani gledajo nekako zviška preproste ljudske pobožnosti, kot so devetdnevnic, procesije, svete ure itd. Tudi naši verski časopisi (katoliški na splo-

Morón, 23. maja 1992. Pristavska folklorna skupina je zastopala Slovence na Prvem srečanju narodnostnih skupin, katerega je organizirala moronska občina. Foto: Andrej GOLOB

šno, ne ravno slovenski) so pisani ne toliko za preprosto ljudstvo, temveč bolj za teološko izobražene.

Današnji človek potrebuje tople družbe, tudi verske, kjer se bo počutil kot v širši duhovni družini, združen z brati in sestrami, potem ne bo potreboval sekt, h katerim bi se zatekal. Seveda to ni zadosti. V srednjem veku je ljudem vse govorilo o Bogu in verskih skrivnostih. Človekovo življenje je bilo prepleteno z vero, ni ga bilo mogoče misliti brez vere. Trikratno zvonjenje na dan ga je spominjalo na Boga in mu dvigalo duha k njemu. Verski prazniki so ga spominjali Kristusovih skrivnosti, ob poteh so ga spomeniki in križi spominjali, da je njegovo življenje pot od Boga nazaj k Bogu. Cerkev je bila zanj pravi dom, kjer si je nabiral vedno novih moči za delo in trpljenje. Vse v življenju mu je bil kot živ evangelij. Danes živimo v vedno bolj sekulariziranem svetu. Zunanji verski znaki so vedno bolj redki, o Bogu in verskih skrivnostih se zmeraj manj govori. Ni čudno, da se v takšnem okolju človek čuti kot izkoreninjenega, že ne ve več, ne od kod je prišel ne kam gre. Treba je, vsaj v Južni Ameriki, pa tudi v Evropi in drugje, nove evangelizacije. Živimo na površini, sušijo se nam pod nogami metafizične korenine našega bitja. V tej stiski zanjejo sekte velike uspehe, ker obljubajo dati človeku smisel in veselje življenja. Naša velika naloga je ne toliko boriti se proti sektam, temveč oznanjati močneje in bolj živo znova Kristusov evangelij. Kot nam govori Janez Pavel II.: „Oprite vrata Kristusu! Na široko jih odprite, ne bojte se ga!“

ZGORAJ: Slikarki Marjetka in Andreja Dolinar, ki sta razstavljali svoja olja na „1er. Encuentro de Colectividades y Comunidades“, v družbi z moronskim županom Juanom Carlosom Rousselotom. Foto: Andrej GOLOB

SPODAJ: Predsednik Pristave Janez Jelenc v družbi nekaterih članov folklorne skupine v pogovoru z moronskim županom.

Cerkev in izseljensko vprašanje

ALOJZIJ STARC

Izseljevanje je staro, kot je staro človeštvo. Sveto pismo Stare zaveze govori o njem. Izseljenci so bili starozavezni očaki Abraham, Izak in Jakob. Izseljenca sta bila Jakobov sin Jožef in Mojzes. Izvoljeno ljudstvo je 40 let potovalo po puščavi. Iz Egipta se je preselilo v Obljubljeno deželo. Iz Obljubljene dežele so bili številni odpeljani v asirsko in babilonsko sužnost. Od teh se jih je malo vrnilo v domovino svojih očetov.

V polnosti časov pa je stopila na izseljensko pot sama sveta Nazareška družina, ki je predpoda, vzor in zatočišče izseljencev in beguncev ter zdomcev vseh časov in krajev. V novi zavezi se je izseljevanje nadaljevalo. Veliki izseljenski valovi so se dvigali po padcu rimskega imperija leta 467. Pravo vrenje so pozneje povzročali romanski, germanski in slovanski narodi. Novo poglavlje je bilo odkritje Novega sveta. Velik odmev je povzročila francoska revolucija leta 1789. Devetnajsto in dvajseto stoletje pa po razsežnosti izseljevanja lahko imenujemo stoletji izseljenstva.

Na Slovenskem je izseljenstvo postalo množično po letu 1860 in doseglo višek v dveh desetletjih pred prvo svetovno vojno. Do nastanka Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (1918) naj bi iz slovenskega etničnega prostora odšlo okoli 250 tisoč Slovencev. V naslednjih dvajsetih letih, do razpada stare Jugoslavije (1941), se jih je v obdobjih različno intenzivnega izseljevanja odselilo nadaljnjih sto tisoč. Odhajanje v tujino se je nadaljevalo po drugi svetovni vojni (1945), najprej iz političnih, nato iz ekonomskih razlogov. Nekaj prejšnjih izseljencev in njihovih sinov in hčera ter vnukinj in vnukov se je tudi vrnilo, vendar le malo v primeri z odhajajočimi.

Pogostokrat je zato mogoče slišati, da je kar vsak četrti Slovenec na tujem, da je v zadnjih sto letih s slovenskega narodnega področja odšlo nad 500 tisoč ljudi, kar je govoto rekord v evropskem prostoru.

Iz Slovenije so odhajali v Severno Ameriko, v ZDA in v Kanado, v Južno Ameriko, v Argentino, Brazilijo, Vene-

zuelo, Čile, Paragvaj, Ekvador in Urugvaj, v Avstralijo, v Egipt in po Evropi, tako v Nemčijo, Francijo, Avstrijo, Belgijo, na Nizozemsko, v Švico, v veliko Britanijo, na Švedsko in po raznih krajih Italije.

Posamezni Slovenci so se v Severno Ameriko začeli izseljevati že v času delovanja največjih slovenskih misijonarjev, tako Friderika Barage (1797-1868), Franca Pirca (1785-1880). Za začetek večjega naseljevanja po ameriških industrijskih središčih pa vendarle veljajo pozna sedemdeseta leta in še bolj od leta 1880 dalje. Po cerkvenih poročilih je bilo v Ameriki do začetka prve svetovne vojne (1914) okrog 200 tisoč slovenskih izseljencev prve generacije. Po drugi svetovni vojni se je pridružila nova skupina. Po ocenah cerkvenih ustanov naj bi bilo na začetku osemdesetih let (1980) v Združenih državah okoli 300 tisoč slovenskih potomcev. V istem času se jih je ob popisu za Slovence izjavilo 125 tisoč.

V Kanadi so pred 1. svetovno vojno prevladovali slovenski rudarji in poljedelski delavci. Bilo jih je zelo malo. Med obema vojnoma naj bi se po uradnih podatkih izselilo v Kanado preko štiri tisoč Slovencev. Po 2. svetovni vojni se je število slovenskih izseljencev znatno povečalo. Danes pravijo, da je v Kanadi od 15 do 30 tisoč Slovencev.

Prvi slovenski izseljenci so v Argentino prišli v zadnji četrtini preteklega stoletja. Do 1. svetovne vojne so prihajali le posamezniki, bilo jih je okoli 200. Množično so se izseljevali v to deželo po prvi svetovni vojni, ko je Primorska po Londonskem sporazumu prišla pod Italijo in se je v naslednjih letih zaradi političnega, gospodarskega in kulturnega pritiska zelo povečalo število beguncev. Med obema voj-

nama je njihovo število naraslo na okoli 25 tisoč. Po drugi svetovni vojni se je starejši skupini izseljencev pridružilo okoli sedem tisoč novih, političnih zdomcev.

V Venezueli naj bi bilo po uradnih podatkih iz leta 1970 okoli 800 Slovencev, med njimi prevladujejo Primorci. V Čilu cenijo, da jih je okoli 300. V Paragvaju je Slovencev malo, le nekaj desetlin. Prav tako jih je samo nekaj desetlin v Ekvadorju. V Urugvaju naj bi jih bilo okoli 300. V Braziliji je bilo med obema vojnoma okoli 20 tisoč slovenskih izseljencev. Po zadnji vojni se jih je v domovino vrnilo večje število, nekaj pa se jih je preselilo v Avstralijo in v druge države. Na začetku leta 1980 jih ni bilo več kot tisoč.

V Avstraliji je bila pred drugo svetovno vojno le kakšna desetina Slovencev. Večina današnjih priseljencev slovenskega porekla se je naselila po zadnji vojni iz Slovenije in zamejstva, drugi pa so se tja preselili iz drugih držav. Skupno število se giblje med 20 in 25 tisoč. Med njimi je največ Primorcev.

Izseljevanje Slovencev v Egipt je potekalo v zadnjih desetletjih preteklega stoletja in v času fašističnega pritiska nad Slovenci na Primorskem. Prevladovala so dekleta, ki so služile pri bogatih arabskih družinah in diplomatih kot služkinje. Bile so brez pravne zaščite, delale so v težkih delovnih pogojih, v času boleznih ali brezposelnosti pa so bile popolnoma prepuščene same sebi.

Največji skupini sta nastali v Aleksandriji in v Kairu. Bilo jih je okrog tri tisoč.

V evropskih državah je največ slovenskih izseljencev v Nemčiji. V pokrajine ob rekah Ruhr in Ren so se izseljevali že v letu 1870, največ iz zgornje Štajer-

Prošnja

JOŽA LOVRENČIČ

Dalje, dalje neizmernega veselja,
razgrnite svoje svilnate tenčice,
prikažite mesta bela in vasice,
snežne gore, gozd in polja,
bistre reke, našega morja sinjine,
da srce se bo za hip ogrelo,
spet v življenje novo zaživel
ob prividu bežnem domovine.
Obudili bodo zatajeni se spomini,
me z omamami prešernimi obdali,
upa cveti bodo novo rast pognali,
ko v nočeh samote sanjal bom v tišini.

ske in iz rudarskih Trbovelj. V nekaj desetletjih se jih je preselilo blizu 70 tisoč. Po 1. svetovni vojni se je izseljevanje nadaljevalo, vendar ni več doseglo tako visokega števila, ker so se med vojno mnogi vrnili domov ali pa so iz Nemčije odšli drugam. Na začetku 2. svetovne vojne jih je bilo še 27 tisoč. Iz okolice Krškega in Brežic so nasilno izselili v Nemčijo več deset tisoč Slovencev. Po drugi svetovni vojni je bilo izseljevanje v Nemčijo za nekaj let zaustavljeno. V začetku petdesetih let se je ponovno odprla pot v nemška industrijska središča. Tako je število slovenskih izseljencev vztrajno rastlo, okoli leta 1970 jih je bilo nad 60 tisoč. V naslednjih letih so se mnogi vrnili domov. Sredi osemdesetih let je bilo še okoli 50 tisoč.

Francija pred prvo svetovno vojno za izseljevanje iz Slovenije ni bila posebej zanimiva. Kriza nemškega gospodarstva po prvi svetovni vojni in zapora preseljevanja v Združene države v letu 1924 pa sta povzročili, da so cilji izseljevanja postale druge države, od evropskih najbolj Francija. Okoli leta 1930 je bilo po francoskih uradnih podatkih v Franciji okoli 25 tisoč Slovencev. Sredi šestdesetih let je bilo v Franciji okoli 30 tisoč Slovencev, dve tretjini je bilo starih naseljencev, tretjina pa je prišla po drugi vojni.

Avstrijski del nekdanjega avstro-ogrškega cesarstva sodi med najstarejše področje slovenskega izseljevanja. Že pred letom 1880 so se številni Slovenci naselili v industrijskih predelih gornje Štajerske, predvsem v mestih Gradec, Leoben in

Judenburg. Po drugi svetovni vojni so v Avstriji nastala številna taborišča slovenskih političnih beguncev. Večina beguncev je odšla v Argentino, v ZDA in v Kanado. Nekateri pa so ostali v Avstriji.

V Belgijo so se v prvem obdobju preseljevali Slovenci iz Nemčije in Francije.

Konec dvajsetih let jih je bilo tam okoli pet tisoč. Neposredno iz Slovenije se je izseljevanje začelo na začetku tridesetih let in je pred drugo svetovno vojno doseglo šest tisoč. Druga svetovna vojna in leta, ki so ji sledila, so zmanjšala število članov slovenske skupnosti. Na začetku osemdesetih let je bilo še okoli tri tisoč slovenskih izseljencev.

Na Nizozemskem so se Slovenci začeli naseljevati že pred prvo svetovno vojno. Do začetka tridesetih let je bilo že blizu tri tisoč Slovencev. Število se je v naslednjih letih nižalo. Danes jih je okoli dva tisoč.

Na Švedsko so se že v 17. stoletju preselili nekateri slovenski protestanti. Danes računajo, da je na Švedskem okoli šest tisoč Slovencev, tam so se naselili v letih 1958 do 1. 1965.

V Švici je bilo pred 2. drugo svetovno vojno le malo Slovencev. V sedemdesetih letih pa je število Slovencev naraslo na okoli 3.500. Ker novi ne prihajajo, vsako leto pa se jih nekaj vrne, se njihovo število stalno manjša.

Tudi v Veliki Britaniji je bilo pred 2. drugo svetovno vojno prav malo Slovencev. Primorska dekleta, ki jim je preko agencij uspelo najti delo, so bile služkinje v angleških družinah. Že med vojno in

po njej pa se je število večalo. Angleška vlada je dovolila, da se je vselilo preko pol milijona beguncev, med njimi je bilo tudi okoli 800 Slovencev.

Za sklep se ustavimo še v Italiji. Razen v tržaški, goriški in beneški pokrajini žive tudi drugod raztreseni Slovenci. Po 2. svetovni vojni je bilo več begunskih taborišč, kjer so živeli slovenski begunci. Danes je največ slovenskih izseljencev v Rimu in v okolici Milana. V Rimu jih je okoli tisoč, v Milanu in v neposredni okolici pa okoli 500.

Poleg teh držav pa ne smemo pozabiti še na Hrvaško, Makedonijo in Srbijo, kamor so se izselili naši ljudje. Konec tridesetih let so ugotavljali, da jih je živelo okrog 100 tisoč.

To je kratek pregled velikega, prevelikega izseljevanja Slovencev.

IZSELJENSTVO VSEBUJE TRAGIKO, PA TUDI MOGOČNO EPIKO

To trditev je postavil dr. Marko Kremžar v intervjuju z dr. Janezom Juhantom, ki ga je prinesel Slovenec 3. marca 1992 pod naslovom Pesimizem širijo tisti, ki so še včeraj obljubljali raj na zemlji. Nato pa nadaljuje: „Prisiljeno zdomstvo je velika krivica ne le za tiste, ki ga trpe, marveč za ves narod. Rodoljuba odtrga od svojega rodu, narod pa v veliki meri meri oropa biološke, moralne in intelektualne potencialnosti zdomcev... Nekoč smo bili vajeni gledati na izseljenstvo kot na rano, iz katere se izteka naša kri. Nič pozitivnega nismo videli v njem. Zaradi raznih težav se je moralo toliko in toliko ljudi izseliti in tako odmreti za narod... Treba je bilo, da se je naselilo proti svoji volji v tujini nekaj tisoč slovenskih političnih beguncev, da smo začeli razmišljati o potencialni vrednosti diaspore za narod. Zrasla je zamisel Slovenije v svetu. Slovenstvo se more širiti po svetu s pomočjo svoje lastne gospodarske osnove, kulturnega življenja in politične povezave. Asimilacija ni nujnost, temveč je le posledica pomanjkanja smisla za samostojno življenje. Tok odpavlja le tiste, ki ne plavajo, ker nočejo živeti. Ker imamo Slovenci razmeroma majhno ozemlje, bi morali gledati na ves svet kot na oder slovenskega gospodarskega, kulturnega in političnega dogajanja. Narod bo živel, če bo hotel živeti, če bo znal povezovati vsako iskro slovenskega življenja, kjerkoli naleti nanjo. Naša narodna strategija bi morala biti seštevanje, kar pa zahteva sprejemanje in spoštovanje različnosti. Tudi geografske.

Ko se bo Slovenec privadil misli, da

Občinski svetovalec (concejjal) — četrti od leve — Llorens, ki je predlagal imenovanje ulice Montes v Republica de Eslovenia, pred slovenskim štantom. Foto: Andrej GOLOB.

ima brate in sestre po vsem svetu, tedaj bo močna slovenska diaspora lahko srečna posledica velike nesreče. Če pride med rojake doma do takih sprememb v mišljenju, potem trpljenje zdomstva ni bilo zaman.“

Podobne misli o tragiki in epiki izseljenstva najdemo tudi v Navodilu za dušno pastirstvo izseljencev, ki ga je po papeževem navodilu izdala rimska Kongregacija za škofe 22. avgusta 1969. Navodilo pravi: „Preseljevanje podpira medsebojno poznanje in splošno sodelovanje, s tem pa večja enotnost človeštva in odkrito utrjuje med narodi bratske odnose, pri čemer vsaka stran obenem daje in prejema.“ Na drugem mestu pa beremo: „Vendar ne moremo istočasno tajiti nevarnosti in težav, ki jih to dejstvo zaradi obsežnosti često povečuje ali vsekakor ne zmanjšuje... Izkušnja uči, da so verniki v takih okoliščinah, morda zaradi premalo globokega duhovnega življenja, izpostavljeni nevarnosti, da zanemarijo in postopoma opuste krščansko življenje. More se zgoditi, da tako izgube dragoceni zaklad svoje vere. To se zgodi toliko lažje, kolikor bolj so v nevarnosti, da izgube človeško in kulturno dediščino, s katero je navadno povezana vera izseljencev.“

KDO NAJ IZSELJENCEM POMAGA?

„V zdomstvu je mogoče ohranjati narodnost in živeti samostojno, dokler si pripravljen za to žrtvovati, dokler vidiš v narodnem občestvu vrednoto in smisel,“ je zatrdil dr. M. Kremžar v omenjenem razgovoru. Potem pa dodaja: „Ko v domovini ni bilo ne notranje ne zunanje svobode, smo iskro prostosti ohranjali zunaj... Slovenci v svetu pa bi se motili, če bi zdaj ob slovenski državi in demokraciji pričakovali, da bo življenje prihajalo mednje od tam. Življenja ni mogoče uvažati. Živeti je treba iz lastnih korenin, vendar ob zavesti, da si del občestva, ki te kot takega ceni in sprejema. Le seštevanje življenja večja skupno moč.“ Podobno velja za ohranjanje vere in njeno rast.

Pri tem pa je nujno potrebna pomoč države in Cerkve.

O pomoči slovenske države pravi dr. M. Kremžar v že omenjenem razgovoru: „Dokler slovensko državljanstvo ne bo dostopno vsem rojakom in ne bo slovenska država naravni dom vseh Slovencev ne glede na kraj bivanja, dokler ne bodo imeli državljanji v zdomstvu pravice, da soodločajo pri volitvi državnega predsednika in poslancev državnega zbora ter volijo svoje zastopnike v državni svet, bo Slovenija v svetu, kljub občasnim manifestacijam, prepuščena sama sebi kot še nedosežen ideal. Žalostno bi bilo, ko bi se

domovina prepozno zavedela možnosti, ki jo predstavlja diaspora za narodno rast.“ Še in še in bi lahko naštevali, kaj mora država storiti za svoje ljudi po svetu, a naj na tem mestu zadostuje.

O pomoči Cerkve pa govorita zgodovina in sedanost. Zgodovina vesoljne Cerkve in zgodovina Cerkve na Slovenskem.

KAJ JE STORILA VESOLJNA CERKEV?

Apostolska konstitucija *Exsul Familia* - Begunska družina, katero je izdal papež Pij XII. 1. avgusta 1952, posveča prvi del zgodovinskemu pregledu. Začenja se z zgledom velikega milanskega škofa sv. Ambroža (339-397), ki je v stiski razbil zlate posode, da je dobil sredstva, s katerimi je pomagal vojnim ujetnikom. Nato konstitucija popisuje, kaj je storila Cerkev za ujetnike in izseljence v naslednjih stoletjih. Poudarja, da je že četrty lateranski koncil, ki je bil leta 1251, ukazal cerkvenim voditeljem, da poskrbijo za duhovnike, ki bodo sposobni v različnih jezikih in obredih deliti zakramente in pouk v veri vsem, ki vero izpovedujejo v različnih jezikih in obredih. Obširneje govori o delu za izseljence v času francoske revolucije (1789). Nato pa še bolj natančno poroča, kaj so napravili papeži od

Slomškov dom, 26. aprila 1992. Občinstvo na popoldanskem programu letošnjega Slovenskega dne.

Foto: Marjan LOBODA

Kakšna ZAKONCA sva?

VITAL VIDER

POGOVOR O VSEM

Prišli smo do zelo pomembnega, lahko rečemo kar odločilnega vprašanja, ki neizprosno kaže, kakšen zakon živita, kakšna mož in žena sta. Seveda o tem ne govorimo zato, da bi vama vzeli pogum, ampak prav nasprotno, da bi vaju spodbudili k razvijanju

zakona. Zato tudi tale kratka razmišljanja. V mislih imamo vajin pogovor o vsem.

Človek je govoreče bitje. Edino on zna in more izražati svoje misli s posebnimi znamenji, ki jim pravimo besede, govora. Zelo važno za vaju je, da vesta, kakšen je vajin pogovorni stik, ki goji ali zanemarja vajin zakonski odnos.

Najprej se vprašajta, koliko se pogovarjata o čisto vsakdanjih stvareh — o službi, o ljudeh, ki jih srečujeta, o tvarnih zadevah, o soli vajinih otrok, o vzgoji itd. Seveda te stvari nikakor niso najbolj važne. Nekateri na primer o službi raje doma molčijo, češ dovolj

Leona XIII. dalje (1878) do Pija XII. (1939-1958). Praktične določbe zlasti glede italijanskih izseljencev je izdal papež sv. Pij X. (1903-1914). Apostolska konstitucija Exsul Familia z velikim spoštovanjem govori o blaženem Vincenciju Pallottiju, o božjem služabniku Janezu Scalabriniju, Jeremiju Bonomelliju in o sv. Frančiški Cabrini, o štirih italijanskih ljudeh, ki so se z vsem srcem zavzeli za izseljence in katerih dela še danes prinašajo bogate sadove. V tej dobi je nastala pomembna ustanova za izseljence, družba sv. Rafaela, katero so ustanovili nemški škofje in jo je leta 1878 potrdil papež Leon XIII.

Drugi del apostolske konstitucije Exsul Familia pa je pravni. Dr. Alojzij Odar je v članku Ureditev dušnega pastirstva za izseljence zapisal, da se bo ta znameniti dokument s častjo omenjal v cerkveni zgodovini (DŽ 1953, 224). Bogdan Kolar, arhivar ljubljanske nadškofije, pa je dejal, da je ta konstitucija magna charta izseljenskega vprašanja.

Za uskladitev z novimi potrebami iz-

imam že tam. Vendar mera sproščene-ga pogovora prav o vsem, kar vsak dan srečujeta, kaže na vajino medsebojno odprtost, povezavo in obrnjenost drugega k drugemu. Tolikšna, kolikršna je, kaže določeno višino vajinega zakonskega odnosa.

Vsekakor pa je veliko bolj pomemben pogovor o vajinem notranjem svetu, ker to zadeva, kakšna mož in žena sta. Kolikokrat se pogovarjata o doživljanju sebe kot moškega ali ženske, moža ali žene, matere ali očeta, človeka in kristjana? Če se o tem temeljito pogovorita vsaj enkrat na mesec, je še kar dobro. Če bi to storila vsak teden, bi bilo veliko bolje. Odlično bi bilo, ko bi to zmogla vsaj kratko vsak dan, morda zvečer. Če pa tega ne uspeja niti enkrat mesečno, je to slab znak, Nemogoče je namreč človeka poznati brez gledanja v njegovo notran-

seljencev in z določbami Drugega vaticanskega cerkvenega zbora je papež Pavel VI. (1963-1978) objavil dokument Pastoralis migratorum cura (15. avgusta 1969), v katerem je Kongregaciji za škofo naročil pregledati konstitucijo Exsul Familia in pripraviti navodila za delo med izseljenci. Navodila je kongregacija za škofo objavila 22. avgusta 1969 in imajo naslov O pastoralni skrbi za izseljence. Navodilo poleg drugih novosti uvaja službo delegata za dežele, kjer za isto narodno skupino skrbi več duhovnikov (prej narodni direktor). Ta naslov je ostal za vrhovnega izseljenskega dušnega pastirja. Poudarjena je pravica izseljencev in zdomcev, da ohranijo materni jezik, lastno kulturo in duhovno identiteto. Definirane so bile možne pastoralne strukture kot osebna župnija, dušnopastirski misijon (missio cum cura animarum), misijon v

just. Vanjo pa gledamo tako, da nam sočlovek, v vajinem primeru sozakonec, razodeva svojo notranjost s pripovedovanjem o njej. Če tega vpogleda drug v drugega nimata, se ne moreta prav ljubiti, saj vendar človek ne more ljubiti nečesa, česar ne pozna.

Govoriti bi torej morala o svojem zakonskem početju. Lahko tako, kot to delamo v teh kratkih razmišljanjih. O ljubezensko-spolnem življenju, ki ga živita, bi morala tudi govoriti, se obveščati o svojih doživljanjih tega posebnega sveta poročenih. Govoriti o tesnobah in načrtih. Višja ali nižja ocena vajinih pogovorov bo zelo govorila o poglobljenosti vajinega zakona.

Če mož in žena hočeta, da bo njun odnos na primerni višini, nobeno področje človekovega notranjega sveta ne more in ne sme biti izvzeto iz pogovorov. Potemtakem tudi pogovor o veri in vsemem svetu obeh pomeni veliko in globoko povezavo zakonskega para. Če takega pogovora ni, je med vama neka pregrada.

povezavi s področno župnijo. Poudarjena je bila odgovornost škofa kot tudi celotne Cerkve v skrbi za izseljence.

Kratko lahko rečemo: Cerkev je po svojih predstavnikih na najvišji ravni pokazala odprtost za vprašanja izseljens-tva. Dokumenti, ki so nastajali skozi stoletja, so bili odgovori na aktualne potrebe. Njihovo število je eden od dokazov tega zanimanja. Z apostolsko konstitucijo Exsul Familia pa je dušno pastirstvo za izseljence postalo uradna zadeva. Ni več, kot je bilo do 1. avgusta 1952, žal, prepuščeno zasebni iniciativi in zasebni dobri volji.

(Konec prihodnjič)

Pismo slovenski mladini

ALOJZIJ ŠUŠTAR

Dragi mladi prijatelji, rad bi vas opozoril na nekatera področja, kjer naj bi si posebno prizadevali, da bi spolnili svojo nalogo in odgovorili pričakovanju drugih in božjemu klicu. Ta področja so štiri: človeško, narodno-kulturno, нравno in versko. Primerjali bi jih lahko štirim stranem neba, ki določajo naš življenjski prostor. Ali pa bi lahko govorili tudi o štirih vogelnih kamnih, na katerih gradimo svojo duhovno zgradbo. Končno bi lahko ta področja označili tudi kot štiri temeljne prvine in sestavine, brez katerih ni polnega duhovnega življenja.

ZA ČLOVEKA GRE

Po našem razumevanju človeka, po našem svobodnem prepričanju in tudi po naši zgodovinski skušnji so omenjene štiri prvine povezane v celoto. Z drugimi besedami: vsi štirje vogelni kamni so potrebni, da moremo graditi trdno duhovno zgradbo; vse štiri strani neba moramo upoštevati, da določimo svoj življenjski prostor in kraj, kjer stojimo. Brez kulture duha in srca ni prave, plemenite človečnosti. Za nas pa je ta kultura zakoreninjena v slovenskem narodu,

njegovem izročilu, njegovi zgodovini in v današnji samobitnosti, posebnosti in jeziku. Krščanska vera pa je za nas iz svobodne odločitve in osebnega prepričanja tako bistveni sestavni del, da jo hočemo prav tako ohraniti in gojiti kakor prve tri prvine.

Pri tem pa se zavedamo, da ni za vse tako. Teško si je sicer misliti človeka, ki bi bil brez kulture ali ki bi v sebi ne čutil potrebe, da bi prišel vsaj do najosnovnejše kulture duha in srca. Človek kot oseba ima do tega tudi svojo naravno pravico, drugi pa so mu dolžni pri tem pomagati. Vendar ni mogoče in ne dovoljeno samo po stopnji kulture meriti in določati stopnjo človečnosti. Kolikokrat morda tudi sami srečujemo ljudi, ki nimajo posebne izobrazbe in so kulturno na nizki stopnji, a kot ljudje v svoji naravni pristnosti, svojem čutenju in odločanju daleč presegajo tiste z višjo stopnjo kulture. Ni torej mogoče kratko malo istovetiti človečnosti, kulture in izobrazbe, čeprav bi morala kultura prispevati k razvoju, poglobitvi in plemenititvi človečnosti.

KULTURA IN NARODNA ZAVEST

Če pravimo, da je za nas kultura zakoreninjena v slovenskem narodu in njegovi zgodovini in samobitnosti, se seveda zavedamo, da to velja prav tako za druge narode. Res je tudi, da so imeli nekateri večji narodi veliko ugodnejše pogoje za razvoj svoje kulture. Na raznih področjih so ustvarili večja umetniška in znanstvena dela kakor pa Slovenci in tako tudi več prispevali k splošni kulturi človeštva, kakor pa so to mogli naši predniki in kakor moremo to storiti danes. A zaradi tega nimamo in ne smemo imeti nobenih občutkov manjvrednosti ali se kakor koli sramovati, da smo Slovenci. Kot vsakemu narodu priznavamo njegovo kulturno in jezikovno samobitnost in jo spoštujemo, tako zahtevamo popolno narodno enakopravnost in svobodo tudi zase, za slovenski jezik in za njegovo uveljavljanje v skupnosti narodov v naši domovini in svetu. Kdor se kulturno in jezikovno

drugače odloča in usmerja, čeprav je po starših in po krvi Slovenec, je sicer svoboden v svoji izbiri in ga ne obsojamo, ne moremo pa se z njim strinjati. Zvestoba narodu je za nas prav tako temeljna vrednota kakor zvestoba človečnosti in kulturi.

NARAVNE VREDNOTE

Težje je vprašanje, v kakšni notranji povezanosti s človečnostjo in kulturo, ki je zakoreninjena v narodu, je нравna zavest v človeku. Ali so čut za нравne vrednote, doživljanje vesti, dolžnosti in odgovornosti in svobodno prizadevanje za oblikovanje zrele нравne osebnosti možne tudi brez človečnosti in kulture? V medsebojnih odnosih ljudje drug drugega še najbolj cenijo zaradi poštenosti, pravičnosti, dobrote, resnicoljubnosti in plemenitosti značaja. Ravno v teh in še drugih krepostih in нравnih vrednotah prihajata človečnost in kultura posebej do izraza. Vendar ni mogoče reči, da je tisti, ki je нравno na nizki stopnji, ki je bolj ali manj otopel za нравne vrednote in dolžnosti, tudi v svoji kulturi in v narodni zavesti ostal na nižji stopnji. Žal imamo izobražene ljudi in zavedne Slovence, ki pa na нравnem področju nikakor niso na višini svoje duhovne kulture in svoje narodne zavesti. Torej tudi ta tretja prвина ni tako nujno notranje povezana s prvima dvema, da bi ne moglo biti ene brez druge.

VERNOST

V našem času in v naših krajih pa je najbolj žgoče vprašanje, v kakšnem smislu vernost, za nas vernost v Jezusa Kristusa in pripadnost katoliški Cerkvi, nujno spadata k človečnosti, kulturi in narodnosti ter нравni osebnosti. Nihče ne bo trdil, da je samo veren človek нравno na višini, zaveden Slovenec, na visoki kulturni ravni in pristen človek. Veliko nevernih je нравno, kulturno, narodno in človeško na tako visoki stopnji, da bi se morali verni po njih zgledovati. Vernost še ni nobeno zagotovilo, da so v človeku prisotne tudi vse druge prvine, če-

Važna obletnica za zdomstvo

TONE BRULC

Ko poslušam najvišje avtoritete, verske in politične, svoje odločitve najbolj pogosto utemeljujejo s „počlovečenjem človeka“, da gre za dobro človeka, za njegovo lepšo bodočnost: francoska revolucija se je „dogodila“ zaradi tega, Napoleonov pohod v Rusijo šteje v isto vrsto, Sveta Alinsa spada med iste vrste zavezništva, večjo mero počlovečenja naj bi predstavljale narodne države od Risorgimenta naprej, prva svetovna vojna in Wilsonove točke naj bi napravile Evropo bolj človeško za njene narode, čeprav je bila vojna prav dokaz, da je šlo čisto za nekaj drugega, o zadnji svetovni vojni, katere posledice se čutijo še sedaj, je skoraj bolje, da ne govorimo, ker smo bili sami priče največjemu razčlovečenju človeštva. Pred nekaj leti so se prav evropski narodi dvignili znova zaradi kršenja človekovih pravic in človeškega dostojanstva, poleg zatiralske politike šibkejših narodov in plasti družbe. Danes se že vsakdo trka na prsi in dokazuje, da ima samo on prav, če naravnost ne uporabi sile, da ima pravico do...

Slovenska kulturna akcija z letošnjo poslovno dobo vstopa v dvajseto poslovno obdobje, torej bomo praznovali drugo leto že štiridesetletnico naše kro-

prav bi bilo to zelo primerno. Posebno naravnost in vernost sta med seboj tako tesno povezani, da je pri človeku, ki se ne zmeni na npravne vrednote, za npravni red, za zapovedi in obveznosti, njegova vernost več kot vprašljiva. Če pa kdo ni veren, je kljub temu v naravnem življenju lahko zelo neoporečen, čeprav svoje npravne vrednote in dolžnosti in svoje odločanje v vesti drugače utemeljuje kot veren človek.

Poskusili bomo drugič nekoliko boljše določiti posamezna področja ali prvine, da vidimo, katere so naloge mladega človeka. Seveda ne gre pri tem za izčrpano obravnavanje vseh vprašanj, ampak bolj za nekatere pobude in opozorila. Upam, da bodo pogovori o tem vodili vedno dlje v obširna področja.

vne kulturne organizacije. Dosti organizacij je imelo zdomstvo in le malo jih je zdržalo zob časa, ki so ostale in vršijo še danes svoje poslanstvo, za katero so bile ustanovljene, ena od teh je SKA. Sadika, ki so jo zasadili njeni ustanovitelji pred štiridesetimi leti, se je prišla in danes že lahko preštevalimo in uživamo njene sadove, ki jih je rodilo zdomsko drevo.

Tudi pri SKA lahko govorimo o nalogi „počlovečenja človeka“, zdomca, iztrganega iz domovine, iz slovenskega kulturnega okolja in pognanega na vse konce in kraje sveta. Ustanoviteljem je šlo, da temu zdomcu napravijo znosnejšo mrzlo tujino, zato so mu hoteli napraviti tudi bolj domače okolje, kjer bi ostal še človek, ali bolj človek, kakor ga vidimo v našem vskadanu. Širok je bil načrt, ki so si ga zastavili, utopičen, če gledamo danes nazaj, in nazaj moramo pogledati v vsaki novi poslovni dobi, da se pregleda, kaj se je napravilo, kaj se je opustilo, kaj bi bilo še treba napraviti. Če

je bil načrt SKA za tiste čase utopičen, je pa imel to dobro, da se je uresničil — utopija je postala dejanskost. Kdor bi si pred širimi desetletji upal trditi, da bo SKA obdržala svojo dejavnost in jo celo povečala, tega bi po pravici imeli za sanjača. Vendar so se obdržali kulturni večeri, ne, celo narastlo je njihovo število v prejšnji poslovni dobi, več je bilo slikarskih razstav, koncertov in drugih kulturnih prireditev. Z lastnimi močmi smo obdržali revijo Meddobje, Glas SKA in v teku teh desetletij izdali že 150 knjig iz vseh panog človeškega delovanja. Organizaciji ni šlo za „kolcajoče slovenstvo“, ob katerem bi se samo spominjali z otožnostjo nekdanjih lepih časov, ki so jih poznali naši očetje in dedi, stopila je v akcijo že od vseh začetkov, da se ti časi vrnejo, če ne pa vsaj prikažejo novemu rodu, da so res bili in da sta jih ustvarila krščanski tabor in narodna zavest. Prenesti krščansko in narodno izročilo, že to bi bilo veliko delo zdomstva, da je pa začelo zdomstvo ustvarjati in da sta od tega bila deležna tudi domovina in zamejstvo, v tem je slovenski čudež v Argentini, ki mu je nemalo pripomogla prav SKA.

SKA je bila ustanovljena kot neusihajoča veja tiste slovenske kulture, ki je po letu 1945 morala obmolkniti v domovini, je pa imela možnost, da se vzdržuje v zdomstvu za domovino in

Bariloški cvet na bariloškem „štantu“ na Slovenskem dnevu
v Slomškovem domu letos. Foto: Marjan ŠUŠTERŠIČ

Pismo domovini

BRANKO ŠTANCAR

(2)

zdomstvo, nemalo njenega dela je našlo odmev tudi v zamejstvu. Če je takrat, ob ustanovitvi imela toliko zagona, da je mogla ne samo ohranjati in deliti že ustvarjene kulturne dobrine, ampak ustvarjati izvorna dela, ne bi bilo nič čudnega, da bi začela njena ustvarjalna moč pešati, čeprav to še ni opazno. Nujno pa bo, da se bo njeno delo moralo prilagoditi spremenjenim razmeram v domovini in se preusmeriti na zdomstvo samo. „Počlovečenje“ zdomca bo prva in prvenstvena naloga SKA, poleg zbirne, da bo združevala ustvarjalce zdomstva ter jim pomagala, da se bodo uveljavili v svetu in da jih bo poznala tudi domovina.

Temelji SKA so bili ob ustanovitvi zgrajeni na krščanskem etosu. Motili bi se, če bi jo jemali kot orodje emigrantske politike, da so njeni člani disidenti ali omejeni in zaplankani z religioznim plotom. Za vse to sedaj ni ovire v domovini, čeprav je in bo še dostikrat prav SKA opozarjala na ta vprašanja, se strinjala ali ne, naj je bilo to prav ali ne vodilnim ene ali druge strani. Počlovečenje človeka, naj bo ta tu ali tam, se obnavlja v vsaki generaciji, je vedno na dnevnem redu.

Kulturno delovanje SKA se bo nadaljevalo med tistimi, ki bodo ostali v tujini, morda sedaj ne bodo več zdomci, in teh ne bo malo. Nikjer pa ni zapisano, da SKA ne bi smela imeti svojih pogledov na dogajanja v domovini — tudi to je prispevek k slovenski kulturi.

Nekam čudno so Bogdana gledali na avstrijsko-jugoslovanski meji, ko je pokazal argentinski potni list, kjer je bilo zapisano, da je Argentinec, čeprav je govoril gladko slovenščino. Ko je prišel v Ljubljano, se je napotil s kolodvora po Titovi cesti proti nekdanjemu središču mesta. Spraševal je ljudi med potjo, da bi prišel prej. Kako ne bo spraševal, če so pa vse ulice imele druga imena, vse je bilo drugačno, sanjska podoba ni odgovarjala dejanski. Že med potjo je vprašal ženo, ki jo je prehitel, če bi mu povedala, kje je Kidričeva ulica.

„Odkod pa prihajate, da je ne poznate?“ ga je vprašala.

Bogdan se je začel nerodno izgovarjati: „Dolgo časa že nisem bil v Ljubljani, zato imen ulic ne poznam.“

„Odkod pa prihajate?“

„Če vam po pravici povem, mi še verjeli ne boste.“

„No, dajte pa še malo govoriti, po govoricu bom uganila.“

Predstavila sta se drug drugemu in Bogdan ji je povedal, da Kidričevo ulico išče zato, ker gre na Republiški zavod za socialno zavarovanje.

„Pa se vendar ne mislite upokojiti?“ ga je vprašala radovedna. „Šaj izgledate tak hrust, čeprav bi rekla, da ste trudni.“

Hodila sta ves čas in govorila in Bogdan ji je rekel, da bi šla kam v kavarno, da ga je pa sram samega, ker da ne ve, kaj in kako naj naroči.

„I, saj res, tako se bova lažje pogovorila,“ je bila takoj zadovoljna in zavila sta k „Šestici“. Bogdan bi rad kaj naročil, vendar je rekel ženski, naj ona kaj naroči, ker da ni vaje hoditi po kavarnah. Seveda je bila takoj spet radovedna, odkod da je, če še toliko ne zna, kako se v kavarni vede in naroča. Iz zadrege ga je rešil natak, ki ga je vprašal, s čim jima lahko postrže.

„Prinesite kaj za pod zob in nekaj pijače,“ je neopredelljivo naročil Bogdan in ženska ga je takoj popravila: „Zame belo kavo in maslene rogljičke, za vas pa ne vem, če bo zadosti tako lahka stvar. Veš kaj? Nisi morda Štajerc? Po govoricu bi prisegla, da si od nekod tam,“ je že zaupljivo gostolela. Zase je rekla, da jo vsi kličejo Zora in da je imela prijateljico iz Maribora, ki je govorila ravno tako kot on. Ni bilo treba dolgo časa, in že sta se

tikala. Zaupljivost je naraščala z vsako minuto.

„Drži, Štajerc sem in iz Maribora tudi. To si uganila. Vendar samo rojen sem bil v Mariboru, ker sem ga zapustil, ko sem imel eno leto, in od tedaj nisem videl več ne Maribora ne Štajerske.“

„Le kdo in kam te je odpeljal od tam,“ je bila radovedna Zora. „Ali si bival tam potem ves čas? Kje je pa to bilo? Kje si bival?“ so se kar sipala vprašanja na Bogdana in terjala odgovora.

„Vidiš, moram ti pripovedovati počasi, pa še tako ne vem, če boš vse razumela. Takrat je bil moj oče premeščen v Mursko Soboto za upravitelja bolnišnice. Imeli smo hrano in stanovanje kar v bolnišnici, mati pa je dobila takoj mesto učiteljice, kar je bila že od leta 1912. Ne vem ti o tem kaj več povedati, ker sem bil še premajhen in se ne spomnim več na to. Spominjam se pa bolje Ljubljane, kamor je bil premeščen nato moj oče. Državne službe mnogi ne poznajo. Prav nerodna je bila tista, v kateri so delali poročeni, ki so se morali seliti z družinami, sedaj ne vem, kako je. Prej pa vem, da nisi pognal še korenin in si moral že dalje. Nehvaležno delo je bilo to! Mati že ni mogla dobiti mesta učiteljice v Ljubljani in bi se morala voziti daleč ven. To je opazil tudi šoski nadzornik in ji je ponudil, da ji pomaga, da se upokoji. Saj je takrat imela že skoraj sedemindvajset let službe. Pa še majhne otroke...“

„Kam ste pa šli iz Ljubljane?“ je bila radovedna Zora.

„To pa ni tako lahko razložiti. Ko sem imel deset let, so me odpeljali v tujino. Sedaj vidim, da so moji starši naredili prav. Vedno sem imel domovino za mater, toda ona se ni zanimala ne za mojo mater ne za očeta, še manj pa zame.“

„Le kako je to mogoče?“

„Moji starši niso soglašali ne s komunizmom ne z okupatorjem, zato smo ob koncu vojne zapustili Ljubljano in odšli v Avstrijo. Tito nas je odrezal od „osvobojene“ Jugoslavije leta 1945 in nas preganjal še v inozemstvu, tudi nas otroke. Tako sem postal otrok velikega sveta. Videl sem mnogo držav in narodov, spoznal sem različne jezike, ideje in navade.“

Zora ga je prekinila: „Vendar naj bo že kakorkoli, ti si bil otrok in tvoja domovina je Slovenija. Vse domovinske

dolžnosti je imela prej in jih ima še danes do tebe. Ali ni tako?"

„Imaš prav,“ ji je odgovoril Bogdan. „Ves svet tako trdi, samo moja socialistična Republika Slovenija z Jugoslavijo ne. Veš, imam argentinsko državljanstvo in potni list. Večkrat se primerjam z desetim bratom. Razlika je samo v tem, da je tukaj mati in ne oče, ki me ne mara.“

„Kaj pa praviš o, kako se že imenuje? Arge... No, o deželi, kjer si bival in odkoder prihajaš?“

„Argentina se imenuje. To je dežela na južnem ameriškem kontinentu, najbolj na jugu. Govori se tam špansko. To je edini uradni jezik. Vidiš, Zora, da prihajam od zelo daleč. Glavno mesto Argentine je Buenos Aires. Samo glavno mesto z okolico ima prebivalstva za nekaj Slovenij. Vendar to ni važno, kako veliko je in koliko prebivalstva ima. Za vsakega mora biti najvažnejša njegova mati. Tako je zame najvažnejša mati Slovenija!“

Zora je bila kar tiho in je nekaj premišljevala. Bogdan ji je povedal preveč naenkrat. Potem se je pa le zdrznila in spraševala naprej: „Ali je še več takih desetih bratov, ki so Slovenci in živijo v inozemstvu? Ali se vsi tako zanimajo za svojo mater Slovenijo, kakor se ti, Bog-

dan? In če jih je malo ali veliko, s kakšno pravico jih je kaznoval komunizem?“ Utihnila je in čakala odgovora, nato pa je rekla Bogdanu: „Tukaj v naši domovini se naglo spreminja. Ne vem ti povedati, kaj vse. Komunizem že ni več tako zagrizen in rdeč. Jaz nisem nikoli bila v partiji, moj oče je pa moral biti. Če ne, bi bil brez službe. Lahko bi se tudi jaz vpisala v partijo in moj oče mi ne bi smel ugovarjati, kakor tudi mati ne.“

„Kaj pa Cerkev?“

„Prej so jo hudo preganjali kakor tudi vernike. Sedaj se pa počasi umirja vse. Mladi si že upajo reči: Verske navade starih so lepe, toda to ni za nas. Jaz pa sem že večkrat šla v cerkev, tudi kakšno pridigo sem že poslušala.“

Pozabila sta, da sta že pojedla in popila, kar jim je natak

prinesel. Pred Bogdanom je ležal listek z računom. Pogledal ga je in vprašal Zoro: „Ali bi lahko plačal v dolarjih?“

„Ne bodi neumen, saj dinar ne velja nič. Bom raje jaz plačala, ki imam polno tega drobiža. Toliko že vem, da je dolar dosti vreden, koliko pa, tega ti pa ne vem povedati. Tudi marke in šilinge poznam.“

Bogdan je iskal v žepu in listnici; našel je lire, marke in šilinge. Med potjo je že menjaval denar, ker so mu povedali, da je ta denar še najbolj cenjen v Sloveniji. Dal ji je marke.

„Ne toliko!“ mu je rekla Zora. „Tebe bi že ofrnžili, če bi te dobili samega!“

Prišel je natak. „Zakaj je pa toliko denarja na mizi in vseh vrst? Kaj sta okradla kakšno banko?“

„Ne!“ je rekel Bogdan. „Jaz prihajam iz tujine, zato imam različen denar.“

Natak ga je vprašal: „A, tako. Ali smem vprašati odkod?“

„Iz Argentine.“

„Tam imam pa jaz strica. Še rojen nisem bil, ko je že odšel tja. Najprej v Avstrijo in potem v Argentino. Šel je zato, ker so mu tukaj menda pravili, da je izdajalec. Sedaj pa večkrat piše in v začetku, približno je bilo okrog leta 1950, je pogosto pošiljal pakete s hrano, ker

smo tukaj zelo slabo živeli. Sedaj vsaj lahko povem, ker prej nismo smeli potarnati.“

Bogdan mu je odrinil par dolarjev za napitnino: „No, le vzemite. Te gotovo poznate.“

„Seveda jih poznam. Tudi stric nam jih je večkrat poslal. Vem tudi, kje se dobro zamenjajo. Hvala, hvala vam!“ Brž je spravil dolarje in dodal: „Ivan Zobec sem, če bi me potrebovali. Živim pa na Dermotovi cesti številka petnajst. Vedno vam bom na razpolago.“ Še enkrat se je zahvalil in odšel.

„Dober fant. Če bom imel kaj časa, ga bom obiskal,“ je rekel Bogdan, nato pa zaprosil Zoro: „Sedaj mi pa povej ali pa pokaži, kje je Kidričeva!“

„Sedaj je pa prepozno. Gotovo so že zaprli,“ mu je odvrnila Zora. „Ali veš, kje boš prenočil?“

„Ne!“ je bil nekam potr t Bogdan. „Popoln tujec sem tukaj. Spominjam se še nekaj prijateljev, toda ne vem, kje živijo in če me ne bi sprejeli kot „izdajalca“? Si slišala natakarja, kaj je rekel o stricu?“

„Ne misli vendar tako hudo. Spravila te bom za nekaj dni kam in če hočeš, se že jutri vidiva po šesti uri tukaj, do takrat pa delam. Posvetovala se bom s starši in znanci. Dobro, da si me našel. Tako ti bom pomagala, da ne boš mislil slabo o svoji domovini. Sedaj pa pojdiva. Saj ni daleč do hotela. Z veseljem te bodo sprejeli.“

Ustavila sta se pred staro hišo. Zora je pozvonila.

Odpirat jima je prišel starejši gospod: „Kaj se je zgodilo, Zora?“ je nagovoril Zoro.

„Gospod Matjaž, gotovo imate kakšno sobo na razpolago za mojega spremeljalca. Veste, ameriški Slovenec je.“

„Ne!“ je rekel Bogdan, „argentinski Slovenec sem.“

„Že prav, že prav,“ je rekel Matjaž. „Kar vstopita!“ Bili so na mračnem hodniku in na vsako stran je bilo videti več vrat. Matjaž je odprl ena, ki so vodila v predsobo, zadaj je bila vidna postelja. „Če vam je všeč ta, dobro, če pa ne, imam v prvem nadstropju večjo s kopalnico. Samo dražja bo. Za hrano se bova že zmenila posebej. Treba se bo držati urnika. Mislite ostati dalj časa?“

„Tri ali štiri dni, da uredim neke papirje. Največ en teden.“ „Zaradi mene lahko ostanete, dokler vas je volja, samo da dva dni prej poveste, da mislite oditi. Oskrbna je toliko in toliko.“ Zmenila sta se, da mu bo Bogdan plačal v dolarjih, on pa je zaradi tega znižal ceno. Plačal mu je za tri dni naprej, ker da je taka navada in ker cena denarju vsak dan bolj pada. Od Zore se je poslovil že prej z obljubo, da se drugi dan dobita spet pri

Tiho pete litanije

VLADIMIR KOS

Ti si Ljubezen, Gospod.
Ljubezen ostaneš.
Le če Te prosimo,
smemo gledati Rane,
ki si za nas jih nekoč
do konca prenašal.
Zdaj iz teh Ran žubori
zedinjenja Maša.

Mi pa se komaj učimo ljubiti...

Ti si Smaragd,
ki se z njim svetlobe igrajo:
vsako stranico
z drugačno lepoto razdajo.
V srcu Smaragda
Ljubeze z žarki utripa,
vekomaj: v večnost in
v čas bežečega trenutka.

Mi pa se komaj učimo ljubiti...

Dobro je biti pri Tebi!
V Tebi živimo:
nič nam ne jemlješ,
ničesar ne izgubimo.
Potrpežljivo si
v nas, napol sleponemih:
Trta za vino za pesmi
v večnih odmevih.

Mi se zdaj komaj ljubiti učimo.

Šestici. Hotelir ga je pustil samega in Bogdan se je kar oblečen vrgel na posteljo. Morda so bili živci, utrujenost, novo okolje, da se je počutil kot da bi imel vročino.

Sprva je mislil na jutrišnjo srečanje, nato so mu misli ušle drugam. Šestica! Pred dobrimi petintridesetimi leti je bil zadnjikrat tam, ker je bila lastnica, kolikor se je mogel še spomniti, neka prijateljica njegove mame, ki ji je bilo ime Vera. V spominu se ji je pridružila še druga prijateljica, Santa. Bila je begunka pred Nemci. Spominjal se je še, kako mu je mati pripovedovala, da je družina Sante imela prvo kinodvorano v Mariboru. Kdo bi si mislil, da je poteklo že petintrideset let! Dremavica se ga je prijemala in sam ni vedel, kdaj je zaspal. Če je bilo sploh spanje tisto stanje med spancem in čutjem.

Dogodki so potekali pred njegovimi očmi, kakor da je v kinu in da se vse, kar se je dogajalo, njega sploh ni tikalo, kot da je samo gledalec. Navado je imel še kaj zmoliti pred spanjem, tokrat se je pogreznil brez vsega v lahek sen, v ka-

terem so se začeli vrstiti dogodki izpred tistih daljnjih let...

Razred v trnovski župniji. Prijatelji in sošolci. Sestra Marija, ki ga je prila iskat v šolo. Most čez Gradaščico. Hiša doktorja Breclja. Nered doma. Kovčki. Nenavadni glasovi. Grom ob belem dnevu. Ropot na cesti. Tovornjaki in tanki. Vseh vrst uniforme: Nemci, domobranci, partizani. Vse pomešano. Slovenska zastava, peterokraka, polomljeni nemiški križi. Kot mravlje se premikajo ljudje, bežijo, lezejo, se umikajo. Potem pa nenavadna tišina. Ne, saj ni bila tišina! Kot prazen prostor se je zdelo Bogdanu, da je. Iz tistega praznega prostora je začelo prihajati petje zbora. Saj to je vendar begunski zbor Gallus iz Servigliana. Da, iz Italije in najbrž iz cerkve. Toda komu pojejo? Če ni petje ob sprejemu škofa Rožmana, ki je prišel birmat? Če ni pogrebno petje? Če ni pogrebna maša za očetom? Če ni... Če ni on mrtev in mu pojejo njemu, Bogdanu?

Prebudil se je ves prepoten. Bil je v Sloveniji, toda spomini so ga sledili tudi tja.

JUNIJSKA LEGENDA

TONE BRULC

„Sedmi dan pa je Bog počival,“ tako stoji zapisano v Svetem pismu. Lahko je počival, saj je vsakič, ko je kaj ustvaril, skrbno pogledal, da je videl, če je dobro. „In videl je, da je dobro,“ pravi Sveto pismo.

Vse je bilo dobro, le potem, ko je ustvaril človeka, je začejalo postajati vse slabo. Izpridil se je človek in postajal čedalje bolj nezadovoljen, prav kakor v vseh naših časih.

Nezadovoljnost človeka je prihajala do nebeškega prestola in nekam nerodno je postajalo Bogu Očetu: „Ustvaril sem jih, zemljo in vse, kar je na njej, pod njo in nad njo, sem jim dal na razpolago, pa še niso zadovoljni.“

Dvanajst korov angelov je zapelo:

„Kaznuj jih, Bog, kaznuj jih, Bog,
pošlji nad nje ujmo nadlog!“

Res se je dal Gospod Bog pregovoriti: poslal je na zemljo vesoljni potop, da je od ljudi ostalo komaj za eno človeško seme. Hudič je veselo zaplesal od obilne žetve in Bogu se je inako storilo.

„Pleše, pleše, mrcina od zadovoljstva. Tako malo sem človeku prepovedal, prvima dvema, Adamu in Evi, samo sadove od drevesa spoznanja dobrega in hudega, pa bi bilo vse njuno. Ne bi se starala, smrti ne bi poznala, v potu svojega obraza jima ne bi bilo treba pridobivati kruha, bolečin ob porodu ne bi občutila, hudičevemu zalezovanju bi se za večno ognila.“

Sklenil je Bog Stvarnik, da ne bo ljudi več pokončeval, pustil jim je svobodno voljo, da naj delajo, kar hočejo.

Zopet se je namnožil človeški rod na zemlji, in če so ljudje prej bili samo nezadovoljni, so postajali sedaj naravnost obsedeni od požrečnosti; vsak je

iskal, da bi imel čim več. Začele so se kralje, ropi, nasilja in uboju. Narodi so se začeli sovražiti iz poželenja in se seliti iz kraja v kraj; iskali so bolj rodovitne zemlje, toplejšega podnebja, vodnih rek, širokih ravnin, temnih gozdov, sinjega morja se jim je za hotelo. Iskali so drugih narodov, da bi jim služili, da bi se okoriščali z njihovim delom in bogastvi, svoje lastne brate so prodajali v sužnost za manj kot trideset beličev.

Mir je bil le v nebesih, pa še tam so ga prekinjali jok zatiranih, stok oropanih, tožbe umirajočih. Niso bila več nebesa, vice so postala za njihove prebivalce, Minilo je leto in dan, minilo drugo in tretje, poslali so nebeščani svetega Petra k Bogu Očetu: „Tako in tako mu razloži. Ni nam več prenašati tolikega zdihovanja. Nedolžnih in trpečih na zemlji se usmili, usmili se nas, Bog Oče, da nam ne bo treba poslušati njihovih tožb in joka.“

Razložil je sveti Peter prošnjo nebeščanov Bogu in ta ga je samo modro poslušal. „Svobodno voljo sem jim dal, sami se naj zmenijo, kako bodo živeli med seboj! Ne bom se več vmešaval v njihove

Automobilska „nezgoda“ izpred let

JURE VOMBERGAR

Zgodilo se je pred leti. Sedel sem v pisarni pri delu. Kar zasilim trušč pred hišo. Pogledam skozi okno in kaj vidim? Nekdo se je s svojim avtom od zadaj zabil v mojega, ki je bil parkiran ob pločniku. (Še danes mi je nerazumljivo, kako je do tega prišlo). Stekel sem ven zaskrbljen in ogorčen. Voznik je že stal zunaj in ogledoval škodo, ki jo je povzročil. Ko se mu dam prepoznati za lastnika trčenega avta, me z veliko togoto prične oštevati, češ, kako

zdrahe, ne bom jih več kaznoval za hudo! Nagradil pa bom vsakega, ki je trpel krivico na zemlji, ki je zaradi mojega imena prišel ob življenje. Ti imaš ključke od nebeških vrat, ti si pri vratih, ti glej, koga puščaš notri v nebesa!“

Vstopil se je sveti Peter pred nebeška vrata, da bi zaustavil množice, ki so pritis-kale nanje: „Kam, duše? Nespovedane, neobhajane, za slavo božjo nepripravljene?“

In nepregledne trume mučencev so mu začele kazati prestreljene prsi, prerezana grla, razmesarjene ude, izkopane oči, prebičana telesa, polomljene kosti, iznakažene obraze, razbite lobanje.

„K Tebi se zatekamo, v Tebe zaupamo, tebe iščemo!“ je pela nepregledna množica mučencev.

„Dvanajst tisoč jih je!“ je prebledel sveti Peter. Ni mu jih bilo treba prešteti, prihajali so urejeno in po četah in bataljonih.

„Saj Ti si pravica, Ti dobrot, Ti resnica!“ je pela množica. Vate smo zaupali, zate življenja dali, tvoje nauke izpolnjevali. Sedaj izpolni svojo obljubo! Ne pusti nas zasramovati!“

Sveti Peter je na široko odprl nebeška vrata in množica se je vsipala skozi vrata nebes.

Pesem se je spremenila iz prošnje v zmagoslavno: „Kdor veruje v Tebe, bo živel vekomaj!“ Vsak izmed njih je dobil rdečo, mučeniško obleko, Obleko zmagovalcev in odpravili so se na mesta, ki so jim bila določena od vekomaj. S palmovimi vejami so slavili Jagnjeta, za katerega so dali življenje.

„Ti sam si svet, Ti sam Gospod!“ ●

si drznem puščati avto na cesti. S povzdignjenim glasom mi prične groziti in psovati mater. Končno se ves zaripel vrne v avto, zaloputne vrata in se odpelje. Nikoli več ga nisem videl.

Sploh mi ni pustil kaj reči, sicer pa tudi nisem mogel do besede. Poslušal sem njegovo zmerjanje v občutku velike krivice, ki se mi je zgodila. Prizadela me je tolika nesramnost in me paralizirala, da sem se počutil kot ožeta cunjca. Bilo mi je, da bi se zjokal od gneva in nemoči. Še dolgo sem gledal za njim, ki se je odpeljal.

Minila so leta, a spomin je še živ. Popravilo svojega avta sem sam plačal, tudi avto sem že zdavnaj zamenjal, verjetno tudi krivec svojega. Morda sta že oba avta med odpadki.

Ob tem, kar se godi in piše danes v „moji deželi“, pa krivcu nekaj le štejem v dobro. Ni se vrnil, da bi me pozval na pomiritev, oziroma spravo ali kakor naj se že imenuje, ni zahteval mojega opravičila. Navsezadnje mu moram biti še hvaležen.

IZ SLOVENIJE

ZDRUŽENJE KATOLIŠKIH
ŠTUDENTOV

23. aprila so v Ljubljani ustanovili ZKŠ. Njeni ustanovitelji so visokošolski študentje. V svoje študentsko okolje hočejo vnašati krščanskega duha in krščanske vrednote. Predsednik Zdrženja Tomaž Merše je dejal: „Povezujemo se zato, ker smo skupaj močnejši. Organizirani bomo lažje izpolnjevali svoje študentske potrebe, želje in interese, ki so pri nas, katoliških študentih, nekoliko drugačne kot pri drugih študentih.“

SPOMINSKA SLOVESNOST OB 50-LETNICI UMORA DR. EHRLIČA

26. maja je bila v Ljubljani najprej v stolnici, nato pa na teološki fakulteti spominska slovesnost ob 50-letnici umora dr. Lamberta Ehrliča, ki ga je 26. maja 1942 ubila VOS OF. Somaševanje je vodil nadškof Šuštar, pri žalni akademiji pa so govorili prof. Janez Juhant, bogoslovec Andrej Poznič in dr. Drago Ocvirk.

ŠKOFIJSKA KLASIČNA
GIMNAZIJA

Nadškof Šuštar je imenoval odbor za pripravo škoifijske klasične gimnazije. Osemčlanski odbor vodi dr. Nada Jeromen. Delovala bo v poslopju nekdanjih Škofovih zavodov v Šentvidu nad Ljubljano. Nova gimnazija bo odprla prihodno-

Sledi na str. 223

Sanjuški „štant“ na letošnjem Slovenskem dnevu. Kdor si je zaželel segedinski golaž ali prave krofe, se je moral ustaviti pri tehle gospeh. Foto: Marjan ŠUŠTERŠIČ

Odpusti mi, Nataša!

SERGEJ KURDAKOV

Duša velikega ruskega naroda ni mrtva, ni se še zadušila pod težo odtujene, brezbožne, sterilne ideologije. To se ne bo zgodilo toliko časa, dokler bodo na svetu ljudje kot je Aleksander Solženicyn, Nataša Ždanova in milijoni drugih, v katerih ni ugasnila iskrica vere in dostojanstva. Nasprotno, v tisočerihi ilegalnih cerkvah, v milijonih živčeh v Rusiji je ta iskra vere vsak dan bolj žareča in pripadnost verskim načelom je vse močnejša, okrepljena z grobimi preizkušnjami trpljenja. In mogoče bodo nekega dne vsi ti milijoni utripajočih lučk vere in dostojanstva vzplapolali in zagoreli v ogromnih plamenih vernosti.

V svojem srcu nosim sporočilo, ki bi ga rad posredoval vsem ruskim vernikom, ki so mi toliko pripomogli, da sem spremenil svoje življenje. Ta misel je v tej knjigi, vanjo sem jo položil v upanju, da jih bo na neki način dosegla in da jo bodo razumeli.

Gospa Litovčenko, paralizirana žena duhovnika, ki smo ga ubili tistega nedeljskega popoldneva ob reki Elizovo: rad bi vam povedal, da mi je žal, bolj kot si sploh morete predstavljati.

Nina Rudenko, prelepo dekle, ki ti je življenje uničila moja napadalna skupina: prosim, odpusti nam.

In končno, Nataša, ki sem te divje pretepel in ki bi se za svojo vero dala še tretjič pretepti, rad bi ti rekel: Nataša, predvsem zaradi tebe je sedaj moje življenje drugačno in sedaj sem tvoj brat v Kristusu. Pred menoj je novo življenje. Bog mi je odpustil; upam, da si mi tudi ti.

Hvala ti, Nataša, kjerkoli si.

Nikoli, nikoli te ne bom pozabil!

KONEC

PRIPIS

Kmalu potem, ko je bil koncept te knjige gotov, je Sergej umrl.

Svoje „novo življenje“, kot ga je imenoval, je posvetil prebujanju krščanskega posluha v Severni Ameriki za stiske ruskih kristjanov in v njihovem imenu prosil zanje pomoč in za Sveta pisma.

V času od januarja do aprila 1972 je govoril v mnogih kanadskih cerkvah.

1. maja istega leta se je pridružil organizaciji *Ilegalni evangelizem*, ki dobavlja Sveta pisma in pomaga preganjanim Cerkvam v komunističnem svetu.

V govorih v cerkvah, na televiziji, v intervjujih za časopise in pred vladnimi funkcionarji je pripovedoval zgodbo komunističnega preganjanja in delovanja svojih nekdanjih kolegov pri sovjetski policiji.

Posvetil se je študiju Svetega pisma, pripravljal je to knjigo in oznanjal, da se posebej veseli možnosti, da bi ruski mladini lahko spregovoril po radiu. Ta možnost se je pokazala ravno v času njegove smrti.

Čeprav je Sergej opozarjal, da bi se mu lahko kaj pripetilo in da bi „vse kazalo, da gre le za nesrečno naključje“, je bil optimističen, hodil je v družbo in vedro zrl v prihodnost.

Kjerkoli je bil, povsod se je hitro spoprijateljil z ljudmi. Med njimi je bila tudi krščanska družina iz Los Angelesa v Kaliforniji, ki ga je „posvojila“ in pri kateri je živel, kadar je bil tam.

Večkrat je pripomnil, da ima občutek, kako mu strežejo po življenju, in od družinskega očeta si je za samoobrambo sposobil pištolo. Vzel jo je s seboj, ko je z domačo hčerko obiskal smučarsko središče v bližini Los Angelesa.

1. januarja 1973 mu je končal življenje strel iz pištole. Čeprav je o njegovi smrti obšla ves svet novica, kot da gre za samomor, so to verzijo kmalu preklicali.

Raziskava o njegovi smrti je bila končana 2. marca 1973 z rezultatom, češ, da je šlo za nesrečno naključje.

Tistega dne je bil Sergej star dvaindajset let.

Pisali so nam

Iz pisma, ki nam ga je pisal misijonar ZDRAVKO KRAVOS, brat marist, iz Zambije.

Najlepše pozdrave vam in vsem vašim sodelavcem. Hvala lepa za „Duhovno življenje“ in „Božje stezice“.

... Slovenska katoliška TV oddaja je prišla v Zambijo in snemala tudi moje delo med tukajšnjimi 700 dijaki. Tu so se vsi čudili, kako Slovenci skrbijo za Slovence. Hvala Bogu! - Zanima me brati o domobrancih. Moj brat Slavko Kravos je padel na italijanski fronti proti italijanskim komunistom. Mojo sestro Stanko pa so ubili, ker ni hotela v partijo. Moj brat Marko pa se je rešil in živi v Angliji. Njegov sin Peter je bil pred dvema letoma posvečen v duhovnika. Moj stric, doma iz Krasa, je bil tudi duhovnik... Kmalu bom praznoval 50-letnico prvih obljub kot marist. Zanimivo bi bilo, če bi se videli. Imam se kar dobro...

Beseda „verujem“ pomeni, da človek ne misli, kakor da so z gledanjem, poslušanjem in prijemanjem izrabljene že vse možnosti, ki mu pripadajo; ne misli, da sega prostor njegovega sveta samo do tja, do koder lahko vidi in prejmi (Joseph Ratzinger).

Treh reči se človek ne sme braniti: dela, kruha, spoznati Boga (slovenski pregovor).

Z bodečo žico ograjena Ljubljana

PAVLINA DOBOVŠEK

Bilo je zgodaj nekega februarkega jutra leta 1942 — torej pred petdesetimi leti — ko mi je vratar takratnega Radia Ljubljana že pri vratih prišepnil: „Italijani obdajajo Ljubljano z visoko, bodečo mrežo!“ Že v dopoldanskih urah se je ta novica razširila po mestu in tako se je naša nekdanja „bela Ljubljana“ spremenila v neke vrste koncentracijsko taborišče s samo nekaj prehodi. Kdor je namreč hotel ali moral po opravkih v okoliške kraje, je moral dobiti posebno dovoljenje, prelaznico — seveda tudi v italijanskem jeziku. Poleg tega je okupator vpeljal tudi okupacijsko uro, po kateri je smel biti na cesti samo, kdor je imel izdano dovoljenje, sicer je bil v nevarnosti, da ga italijanske straže ustrelijo. V tistih urah ni bilo prijetno hoditi v službo, čeprav z dovoljenjem, ker se je čestokrat zgodilo, da so italijanski vojaki začeli iz preplašenosti streljati vseprek. Tako smo Ljubljanci postali prav za prav kaj čudni „priporniki“ in dosti prebivalcev našega mesta ni vso vojno prestopilo te žične ograje — mnogi zgolj iz ponosa.

Življenje v zamreženi Ljubljani je bilo edinstveno, na eni strani okupator, ki je pobiral naše moške in fante kar iz službenega mesta, šol ali cerkva ter jih odpeljeval v italijanska taborišča, kot npr. Gonars ali Rab, kjer so vladale nečloveške razmere. Mnogo moških so uporabili tudi za talce. Čestokrat se je zgodilo, da — ko smo zjutraj odpirali okna — smo pred hišo zagledali v nas naperjene italijanske strojnice. Vojaki so potem vdrli v naša stanovanja ali hiše, pobrali vse moške in pregledali, kakšne

zaloge živil imamo. Okupator nam je namreč izdal živilske nakaznice, na katerih so nam bila živila le skopo odmerjena. Ker zaradi blokade nismo imeli stikov z našim podeželjem, je marsikatera ljubljanska družina živela zelo skromno. Italijanski vojaki pa so pričeli s tkim. „čmo borzo“, kjer je bilo možno kupiti jestvine po zelo zvišani ceni. Takšne italijanske racije so se pogosto vršile in so imele na Ljubljance strahovalni učinek. A naša narodna za-

vest se je prav zato zelo okrepla.

Poleg okupatorjevega terorja smo bili izpostavljeni tudi krvavi orgiji partizanov, ki so imeli dobro organizirano obveščevalno, likvidatorsko in morilsko službo. Načrtno so pobijali naše najboljše može in fante. Velikokrat ni bilo ne plina ne kurjave in elektrike, zato tudi radia nismo mogli poslušati.

Vpraševali smo se — zakaj vse to? Kakor da bi se okupator in slovenska OF zmenila, da uničita Ljubljano. Zanimivo je bilo, da je bilo partizanom kljub italijanskemu terorju le možno organizirati v Ljubljani središče njihove propagandne aktivnosti, saj so imeli tiskarne in celo radijski oddajnik, katerega so imenovali „kričač“ in je bil nameščen v — avtomobilu. Tako je lahko krožil po mestu. Konec vojne so se partizani hvalili, da so v tistem letu zbrali v Ljubljani mnogo obleke, zdravil, hrane in tudi denarja, kar so pošiljali partizanom na teren. Kako jim je bilo možno delati takšne nabirke spričo italijanske kontrole? Poleg tega so organizirali v mestu Centralni komite

komunistične partije Slovenije, ustanovili so glavno poveljstvo OF in še druge partizanske ustanove — vse ob italijanski „kontrolni“!? Navadni Ljubljanci o takšni partizanski delavnosti nismo dosti vedeli, s strahom pa smo se vpraševali, kdo bo danes na vrsti? In molili smo veliko. V tistem letu še ni bilo domobrancev, pojavile pa so se vaše straže. Te pa Ljubljani niso mogle pomagati.

Po petdesetih letih je danes vsak Slovenec — tudi tisti, ki je bil navdušen za OF — lahko prepričan, da je bil oborožen odpor proti okupatorju pravzaprav nesmiseln, saj ni prav nič vplival na konec vojne. Povzročil je samo nepotrebne žrtve. To dejstvo so med vojno uvidele razne okupirane države, na primer Belgija. Zato so vojno preživele z veliko manjšimi žrtvami kakor Slovenija, kjer je OF postavila geslo: „Žrtve morajo biti!“ Toda ta način je koristil samo komunistom, da so lahko prišli na oblast. Uničenih pa je bilo tisoče in tisoče slovenskih življenj, kar pomeni za tako mejhen narod, kakor je naš — pravi genocid!

LJUBLJANA

ŠOLA

Devet let v rdečem raju

VERA REMEC DEBELJAKOVA

Ko je bila Jožekja stara 6 let, jo je moj brat — ujec Milče, jezuit — vzel s seboj na Borovico nad Sarajevom, kjer je bil za župnega upravitelja. Tam je ostala več mesecev, zelo priljubljena med otroki, zlasti fanti, zaradi česar so se deklice pri Milčetu pritožile, da se z njimi nočejo igrati. Katoliška cerkev je stala na gričku, hiše župljanov raztresene okrog, vse na obojni strani. Na sončni strani so imeli svoje hiše muslimani in so bili njih otroci zelo pokvarjeni, zlasti moralno prezgodaj zreli, zato se otroci katoliških staršev z njimi niso igrali.

Na poti v neko oddaljeno romarsko cerkev na proščenje, kamor je šla z Milčetom in njegovo gospodinjjo-redovnico, se je Jožekja prehladila in dobila hudo pljučnico in le skrbna nega gospodinjje jo je rešila. Ko smo bili potem med počitnicami tudi vsi drugi razen mame (do Borovice je bilo treba jezdit 7 ur v hrib!) pri Milčetu na počitnicah, se je ob koncu teh vrnila z nami v Ljubljano. Vpisala sem jo v prvi razred osnovne šole na Viču, pa je morala šolo že po 10 dneh zapustiti, ker je zaradi vlažnega stanovanja zopet zbolela na pljučih. Zdravniki Šolske poliklinike so se zanjo zelo zavzeli in jo takoj poslali na zdravljenje v Griže pri Žalcu (Celju), kjer je bila zelo moderno urejena otroška bolnišnica — aluminijasta baraka, darovana iz Severne Amerike. V Grižah je bila svojčas bolnišnica za duševno bolne, kjer se je pred vojno zdravila sestra ge. Natlaččevne. V Celje sva se z Jožekjo peljali v pozni jeseni, okrog vseh svetih, in sem tedaj mnogo mislila na našega očeta, ko je skoraj pred tridesetimi leti peljal prav po tej poti mojo sestro Maro na zdravljenje v Hörgass pri Grazu, in sta z vlaka opazovala prižgane svečke na grobeh. Iz Celja sva že pozno zvečer gazili sneg in komaj našli prava vhodna vrata v bolnišnico. Tu naju je zelo prijazno sprejela bolničarka — zaupala mi je, da je redo-

vnic — in takoj pripravila Jožekji 2 palačinki, ki ju je z veseljem použila. Tisto noč sem jaz prenočevala v bližnjem Žalcu v ledeno mrzli postelji podeželske gostilne in se zjutraj poslovila v bolnišnici ter vrnila domov. Zdravili so Jožekjo najprej s streptomycinom, po katerem je dobila močne izpuščaje predvsem po obrazu, ki je bil ves ena sama hrasta. Ob svojem obisku se je Julka močno ustrašila, ko jo je zagledala. Pozneje so jo zdravili z drugimi tabletami. Vožnja do Celja je bila zelo draga, zato sem se po posredovanju Kajzerjeve Pavle z veseljem poslužila ponudbe dr. Božiča, sina Florjana Božiča in nečaka dr. Mirka, in se z njim v avtu odpeljala do Celja na obisk Jožekje.

Po 2 mesecih se je Jožekja vrnila iz te bolnišnice, nakar so jo iz Šolske poliklinike poslali na okrevanje v Zdravilišče Gozd-Martuljek, kjer sem jo obiskala, zelo v strahu pred OZNO, ki mi je v času počitnic v Kranjski gori prepovedala vstop v te kraje, kakor bom pozneje še omenila.

Na Šolski polikliniki so želeli, da gre tudi Meta na okrepitev v otroško kolonijo k Sv. Ani nad Trzičem. Sprva sem se

upirala, ker tem kolonijam nisem posebno zaupala, ne vodstvu ne otrokom, pa sem se vdala, ko mi je novo imenovana voditeljica Barica Rovsova, hčerka Labernikove Minke in inž. Rovsa, ubitega po komunistih, obljubila posebno osebno varstvo nad otrokom. Meto sem še posebej opozorila, da naj se varuje pokvarjenih otrok, ki bodo verjetno tudi v koloniji. Po vrnitvi se mi je Meta zahvalila za opozorilo, ker je spoznala, da sem imela prav.

Zaradi boleznij je Jožekja izgubila eno šolsko leto in sem jo morala ponovno vpisati v prvi razred s 7 leti, seveda na Viču. Ob razdeljevanju otrok v posamezne razrede je prišla Jožekja na vrsto šele v zadnji skupini. Ko sem čakala nanjo pred njenim razredom, je pripeljala tja neka učiteljica kakih 12 let starega fanta in prosila učitelja, da ga sprejme v svoj razred, ker ga nobena učiteljica ne more več krotiti. V razredu je bilo še več takih fantov, samih repetentov, učitelj pa niti ni bil pravi učitelj, temveč bivši vojaški za rekrute! In to v prvem razredu, ko so sicer prvemu razredu dodelili vedno le najbolj izbrane moči! Seveda se otroci niso nič učili: po enem mesecu pouka niso

Mendoza, sobota, 23. maja 1992. PAVEL GABRIJEL NEMANIČ, sin inž. Milana in prof. Rezke roj. Novak, prejme sv. krst.

imeli v zvezkih niti črtice. Ob pritožbi „naših“ mater na roditeljskem sestanku so nam odgovorili: „Mi smo te vaše otroke dali k tem barabam samo zato, da jih bodo vaši dobri otroci poboljšali!“

Torej so bili tudi naši otroci obsojeni, dokler ni prišla rešitev po enem mesecu: Ob inšpekciji nadzornika so ga ti fantje obsuli s papirnati puščicami, nakar je bil razred takoj razpuščen, „barabice“ poslani v poboljševalnico, naši otroci pa so bili porazdeljeni v posamezne razrede. Jožejka je dobila v osebi gđ. Wutejeve, Korošice, — zaupno mi je povedala, da ni komunistka — zelo dobro učiteljico. V nadaljnjih razredih Jožejka ni imela težav.

Po z odliko končani osnovni šoli 4 razredov sem hotela Meto vpisati na klasično gimnazijo: odklonili so jo z izjavo, da „otroci takih staršev nimajo dostopa v to gimnazijo, ki je pridržana samo njihovim otrokom“. Vpisala sem jo potem v bivšo Uršulinsko gimnazijo in je bila tam ena prvih odličnjakinj, razen v zgodovini. Celo razredničarka se je čudila, kako je to mogoče, ko je vendar sicer v vseh predmetih odlična. Na moje vpra-

šanje mi je Meta izjavila, da se zgodovine ne bo več učila, ker dobi vedno slab red, če zna ali pa ne. Pritožila sem se pri profesorici Jelenčevi, znani komunistki, zaradi nepravičnega redovanja, ki ga smatram za političnega. Tudi sem poudarila, da odhajamo v Argentino, in obtožila: „Kakšen spomin bo odnesel otrok s seboj v tujino na domovino, ki ji je prizadela tako krivico!“ Iz zadrege je profesorica obljubila, da jo bo še enkrat vprašala, ter je dobila Meta v spričevalu red prav dobro.

Kljub vsemu preganjanju je mogla Meta uspešno gojiti glasbo, petje in klavir. Vpisala sem jo v Glasbeno matico, kjer jo je ob koncu leta ravnateljica še posebej hvalila in poudarila, kaj je mogoče pri otroku doseči s smotrnim poukom. Ga. Osanova in zlasti gđ. Letnarjeva sta ji dovolili vadbo na njihovem klavirju. S tem znanjem je lahko v Argentini uspešno nadaljevala učenje klavirja in naredila profesorski izpit. Za prvo zaslužno plačo si je kupila po posredovanju dr. Krajnika klavir, na katerem še sedaj vadijo njeni otroci.

Še večje neprilike so bile s Tinetovim šolanjem. Osnovno šolo je začel v Marjanišču; leta 1953 ob preselitvi v Kersnikovo ulico smo spadali pod drug okoliš in bi moral nadaljevati v šoli na Ledini, ki ni bila na najboljšem glasu (vadnica je seveda bila pridržana „njegovim otrokom“). Iskala sem možnosti, da dovrši vsaj osnovno šolo v Marjanišču, in ga je tedanji ravnatelj, poznejši škof dr. Jože Pogačnik, sprejel v zavod kot notranjega gojenca. Tam je ostal dotlej, dokler niso bile izgnane redovnice, ter je tam končal osnovno šolo.

V klasično gimnazijo so ga tedaj, brez vsakega nasprotovanja, saj je bil odličnjak, sprejeli. Skoraj vsi sošolci so bili iz protikomunističnih družin, razen morda nekaj posameznikov. Tako je v prvem razredu gimnazije prevladalo nekomunistično dijaštvo, v vsakim nadaljnjim višjim razredom pa se je ta slika povsem spreminjala: v končnem osmem razredu so bili vsi Tinetovi sošolci, le z izjemo dveh, že „prevzgojeni“ in prežeti z novo doktrino ali pa se zatekli v takoimenovano OR.

V veliko zadoščenje mi je, da je Tine ostal pokončen in se ni dal zvabiti v rdeče mreže, kljub temu, da so mu določili celo „tovariša-prijatelja“ v osebi sošolca, sina svoječasno verne družine, katerega oče je bil celo ravnatelj izrazito katoliške ustanove, z nalogo, da skuša Tineta „prijateljsko“ pridobiti za komunizem. Dosegli so ravno nasprotno: Fant je izzval med sošolci velike debate, pri katerih jim je dokazoval zmotnost marksistično-le-

nističnega nauka, zlati pa jih je prepričeval o božjem obstoju. S tem se je zameril „Ljudski mladini“ — zavodski organizaciji, ki je nekako odgovarjala nalogi polit-komisarja, da vodi kontrolo nad dijaštvom in njegovo „pravovernostjo“ ter pospešuje v njem brezpogojno predanost komunističnemu nauku.

Da ne bi več „zavajal“ dijakov s svojimi debatami in dokazi, je „Ljudska mladina“ zahtevala takojšnjo Tinetovo izključitev iz gimnazije, kar bi mu seveda preprečilo tudi polaganje mature, ki se je že bližala. Pritožila sem se osebno pri ravnatelju Ravbarju in mu v podrobnosti predložila krivice, ki jih je obstoječi režim povsem nezakonito prizadel naši družini, kar so posebno težko občutili otroci, najbolj fant, ki je bil prav v najobčutljivostni razvojni dobi. Ravnatelj Ravbar, sicer zgrajen komunist, znan po svojem prokomunističnem delovanju v tržaškem šolstvu, je mojo pritožbo uvidno sprejel, pač pa zahteval od Tine, da se v bodoče vzdrži takih debat. Zavzel se je zanj na zboru Ljudske mladine z besedami: „Če ste sovraštvo sejali, se ne čudite, da sovraštvo tudi prejema!“ S svojim posredovanjem je preprečil Tinetovo izključitev, mu s tem omogočil polaganje mature, ki jo je priznala tudi argentinska šolska oblast.

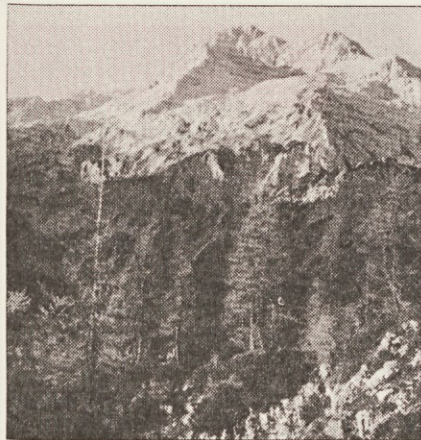
Kako so take krivice vplivale zlasti na doraščujoče fante, je naslednji dokaz: dva mladostnika iz uglednih katoliških družin, ki jih je novi režim pravtako izgnal iz domačih hiš in jim zaplenil vse premoženje, sta začela krasti po hišah, pri tem ju je zalotila policija in sta bila zaprta. Na sodni obravnavi je eden od njiju izjavil: „Če so drugi kradli, imam pravico, da tudi jaz kradem!“

Zlasti po preselitvi na Vič, kjer ni bilo prostora za učenje, za naloge, za zbranost, mi je začel Tine prinašati domov slabe reče. V šoli je bil nepazljiv, nemiren (ločili so ga od drugih dijakov in ga posadili v zadnjo klop), le v matematiki je obdržal odličen red. Verjetno mu je bil profesor matematike, Bernik, še vedno naklonjen. Ko je v 8. razredu o božiču prinesel nezadostno iz latinščine in angleščine, sem mu poiskala za latinščino inštruktorja dr. Južniča, priznanega strokovnjaka v latinskih jezikih; ta ga je v dobrem mesecu pripravil do prav dobrega red ob semestru. Pošteni dr. Južnič mi je tedaj rekel: „Gospa, nima smisla, da žrtvujete denar za inštruktorja, ko je fant inteligenten, vendar len...“ Na mojo prošnjo ga je tudi profesorica angleščine, Skalickyjeva — znanka mojega moža — ponovno vprašala in je tudi pri njej dosegel pozitiven red. S tem je dosegel pravico do mature. Da bi Tineta pridobili zase, so določili sošolca Jegliča, sina ravnatelja Vzajemne zavarovalnice in pranečaka nadškofa Jegliča, da ga zvabi med levičarje, seveda brez uspeha.

Slavnostni govornik na letošnji Spominski proslavi v Buenos Airesu, lic. Franci Markež.

Foto: Marjan OVEN

IZ SLOVENIJE

Nadaljevanje s 218. str.

je leto dva ali tri oddelke. Kratkoročni cilj odbora je 4-letna gimnazija s klasičnim programom izobrazbe. Sestavljen bo tako, da bo dijakom omogočil nadaljevanje študija na katearekoli fakulteti. Čez čas pa namerava odbor ustanoviti osemletno gimnazijo, v katero bi prišli učenci po 4. letu osnovne šole.

SPOMENIK NA DOBROVI

V nedeljo 24. maja so ob pokopališču na Dobrovi pri Ljubljani blagoslovili spomenik žrtvam komunističnega nasilja 1941-1945, ki počivajo neznano kje na slovenski zemlji, in opravili njihov simbolni pogreb. Spomenik je narejen v obliki kamnitega križa; iz njega rastejo štiri plošče, na katerih so vklesana imena vasi, ime in priimek žrtev ter letnica rojstva. Spomenik so postavili svojci žrtev. Teh žrtev je sto tri. Ob blagoslovitvi spomenika sta govorila poslanec Nace Polajnar in Ivan Oman.

„SLOMŠEK 1992“

29. maja je bila otvoritev slovenske Slomškove razstave v mariborskem Pokrajinskem muzeju. Mariborska škofa Kramberger in Smej, škofa Kapellari iz Celovca in Weber iz Gradca, skupaj z mnogimi duhovniki, so se najprej poklonili spominu svetniškega škofa ob njegovem grobu v mariborski stolnici. Ob otvoritvi razstave so po petju treh zborov spregovorili ravnatelj muzeja Vili Vuk, mariborska županja Magdalena Tovornik, šentandražski župan Egon Petschar, škof Kramberger, predsednik častnega odbora razstave Matija Malešič in predsednik Kučan. Med gosti so bili nadškof Šuštar, zastopniki slovenskega parlamenta, Slovenske akademije znanosti in umetnosti in drugi. Razstava obsega dokumente, papirje, knjige, Slomškove portrete. O razstavi, ki bo odprta do konca leta in ki je sklepno dejanje Slomškovega triletnja, so zapisali, da je osrednji kulturni dogodek leta 1992 v Sloveniji.

Iz naše KRONIKE

V novem odboru Zveze slovenskih mater in žena v San Justu so: predsednica Marija Malavašič-Cassullo, podpredsednica Jelka Malovrh, tajnici Nežka Kržišnik in Jelka Indihar, blagajničarki Pavla Tomažič in Marija Selan, gospodinjci Olga Radoš in Ana Marija Bregar, kulturni referentki Rezka Adamič in Irena Poglajen, socialni referentki Helena in Francka Grilj; v širšem odboru so Minka Erjavec, Rozka Likozar, Monika Krajnik, Cilka Urbančič, Marija Podlogar, Marica Urbančič, Zinka Jelen in Majda Albreht.

Odprtje razstave akvarelov Ivana Bukovca v okviru SKA je bilo v mali dvorani Slovenske hiše 16. maja. Uvodne besede je spregovoril prof. Vinko Rode.

Žegnanje pri Mariji Pomagaj v Slovenski hiši je bilo v nedeljo 24. maja; ob 11.30 je vodil somaševanje dušnih pastirjev delegat dr. Alojzij Starc; pri maši pa je pel Mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana; po skupnem kosilu je bila projekcija videokasete o proglasitvi brezjanskega svetišča za baziliko, nato pa pete litanije Matere božje z blagoslovom.

Spominska svečanost ob 50-letnici nasilne smrti dr. Lamberta Ehrlicha pod pokroviteljstvom ZS in v organizaciji nekdanjih članov Akademskega kluba Straža, Slovenske dijaške zveze ter Slovenskega državnega gibanja je bila v nedeljo 31. maja; sveto mašo je daroval prelat dr. Alojzij Starc, pred spomenikom padlim je imel nagovor Tine Duh, spominsko razmišljanje o Ehrlichu pa je imel v dvorani univ. prof. dr. Milan Komar.

Na duhovniškem sestanku v maju je govoril dr. Franc Gnidovec o naravni spoznatnosti Boga.

Na junijskem sestanku ZSMŽ, posvečenemu žrtvam revolucije, je govorila Vera Remec-Debeljakova.

Slovenski dušni pastir Tone Bidovec je 1. in 2. junija v spremstvu Ivana Vidmarja in redovnika Matevža Štirna obiskal rojake v Rosariu.

„Slovenska verska skupnost v Argentini pred novimi nalogami“ je bila tema na zborovanju Osrednjega dušnopastirskega sveta 6. junija v Slovenski hiši; referata pred razgovorm sta imela prelat dr. Alojzij Starc in dr. Marko Kremžar.

Osrednja spominska počastitev pobitih domobrancev in vseh žrtev komunistične revolucije na Slovenskem v organizaciji društva Zedinjena Slovenija je bila v Slo-

venski hiši v nedeljo 7. junija; v cerkvi Marije Pomagaj je daroval sveto mašo delegat dr. Alojzij Starc s Tonetom Bidovcem in Jožetom Škerbcem; med mašo je pel zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli-Gaser; pred spomenikom na dvorišču je zaigral tišino na trobento prof. Franci Žnidar, venec pa so položili prof. Tine Vivod z Ivanom Koroščem in Slavkom Urbančičem; v dvorani je spregovoril spominsko besedo lic. Franci Markež, odrski prizor „Tu smo, tu bomo, ker v nas živite“ je v režiji Frida Beznika izvajala skupina mladih: Martina Andrejak, Francka Klanjšček Korošec, Kristina Kremžar, Alenka Magister, Alenka Smole, Štefan Godec, Janez Krajnik, Marjan Loboda in Dominik Oblak; kvintet (Bogdan Magister, Andrej Rode, Tone Rode, Marko Selan in Marko Vombergar) je pel pod vodstvom Tineta Selana in Andrejke Selan; sceno je izdelal Tone Oblak, osvetljava pa imela na skrbi Bogdan Magister in Janez Jereb; po krajevnih središčih so bile komemoracije zadnje nedeljo v juniju.

Na občnem zboru Slovenske kulturne akcije 30. maja so izvolili nov odbor, ki ga sestavljajo: predsednik arh. Marjan Eiletz, podpredsednika dr. Katica Cukjati in prof. Andrej Rot, tajnik Tone Brulc, pomočnik tajnika lic. Stanko Jerebič, blagajnik Lojze Rezelj; v nadzornem odboru so dr. Andrej Fink, prof. Vinko Rode in Milan Volovšek; člani odbora so tudi vodje odsekov: France Papež (literarni), Ivan Bukovec (likovni), dr. Jure Rode (teološki), dr. Mirko Gogala, (filozofski), Tine Debeljak (znanstveno-naravoslovni), Avgust Hrovat (sociološki) in Frido Beznik (gledališki).

Zbornik Domovina in svet dr. Tineta Debeljaka (predavanja s simpozija o dr. T. D. v Škofji Loki) je na 3. kulturnem večeru SKA 13. junija predstavil Tine Debeljak ml.

Delegat dr. Alojzij Starc je 18. junija odpotoval na obisk v domovino. V Slovenijo je šel sedaj prvič po 47 letih, odkar se je maja 1945 umaknil pred komunisti.

Angleži odločneje proti kajenju

London — Britansko ministrstvo za zdravstvo je sporočilo, da bodo od novega leta dalje proizvajalci tobaknih izdelkov na zavojčke cigaret morali natisniti udarnejša opozorila o škodljivosti tobaka, vključno s tistim, ki pravi: „Kajenje ubija“.

Do zdaj uporabljano opozorilo „Kajenje škodi vašemu zdravju“ bo moralo biti natisnjeno na prednji strani vseh cigaretnih škatlic, pa tudi zavojčkov tobaka za pipo in škatel s cigarami.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

Na hrbtni strani zavojčkov bo napisano eno od naslednjih gesel: „Kajenje povzroča raka“, „Kajenje povzroča obolenja srca“, „Kajenje povzroča smrtno nevarne bolezni“ ali „Kajenje ubija“.

Zraven bodo še opozorila o nevarnosti kajenja med nosečnostjo in o nujni, da se otroke zaščiti pred vdihavanjem cigaretnega dima.

Minister za zdravstvo William Waldergave pravi, da kajenje v Veliki Britaniji vsako leto zahteva 110.000 žrtev. „Zato smo se odločili za najmočnejša možna opozorila, da bi poudarili strahotne posledice, ki jih tobak pušča na zdravju,“ je minister povedal dozniku Reuterja.

Malo za šalo

„Če ti črna mačka prekriža pot, ali to pomeni srečo ali nesrečo?“

„Odvisno od tega, ali si človek ali pa miš.“

**

„Dragica, ali bi kaj jokala, če bi jaz umrl?“

„Seveda bi, saj veš, da jokam za vsako neumnost.“

**

„Mojster, kaj pa predstavlja ta vaša slika?“

„Ovce na pašniku.“

„Kako, saj ni nobene trave na sliki.“

„Jasno, ko so jo pa ovce pojedle.“

„Pa tudi nobene ovce ne vidim na sliki.“

„Le kaj naj bi počele na travniku, na katerem ni trave.“

**

Policaj ustavi na cesti star avto.

„Le kako sploh veste, koliko vozite na uro, ko imate števec razbit in ne kaže,“ maje z glavo ob pregledu.

„O, vem, vem! Ko vozim 30 km na uro, se tresejo odbijači; ko vozim 40 km na uro, se tresejo vrata in šklepečejo okna; ko vozim več, se pa tresem jaz.“

**

„Jure me je včeraj povabil na šampanjec, potem me je pa prosil za posojilo.“

„Pa si mu ga odrekel?“

„Seveda, a šele potem, ko sva izpraznila peto steklenico.“

**

Kanarček si iz kletke ogleduje psa z nagobčnikom:

„Ubogi kuža, ti imaš pa res majhno kletko!“

**

Farani neke župnije so pripravili potovanje v Ameriko, niso pa mogli zanj pridobiti župnika; očitno se je bal vožnje z letalom. Pa so mu rekli:

„Gospod župnik, saj ste povsod v božjih rokah!“

„Res, a v letalu bi bil malo preveč.“

PRESENTISMO Por Manes Marzano

Humor iz argentinskih časopisov

EPOCA por Manes Marzano

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo (dr. Alojzij Starc).

Urednik: Jože Škerbec;
tehnični urednik: Stane Snaj - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljene in oblikovanje: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215 - Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Pjazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRILIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1992: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod U\$S 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Dvorana Slovenske hiše,
7. junija 1992. Posnetki s
Spominke proslave v
počastitev domobran-
cev in drugih protiko-
munističnih borcev ter
ostalih žrtev komuni-
stične revolucije v Slo-
veniji. Režija: Frido Be-
znic. Scena: Tone Oblak.
Foto: Marjan OVEN

TU SMO,
TU BOMO,
KER V NAS
ŽIVITE!

Prof. Lojze Peterle, prof. Tine Vivod in Božidar Fink pred San Martinovim spomenikom, predno položijo venec.

SPODAJ: Venec je položen; po nastopu trobentača granadirske častne straže — pietetni molk v spomin generala San Martina.

Foto: Marjan ŠUŠTERŠIČ

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana (dr. Luis Starc). Director: José Skerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Composición y armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina